

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ÇANKAYA BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13
8. EKLER	70

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2022-2024)	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2022-2024)	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: İz Bedeli ile Takip Edilmesi Gereken Alanlar	16
Tablo 9: Kısımlara Bölünerek Yapılan Alımlar	25

KISALTMALAR

A.Ş	: Anonim Şirket
DMO	: Devlet Malzeme Ofisi
EHTV	: Elektrik Havagazı Tüketim Vergisi
KEP	: Kayıtlı Elektronik Posta
LTD. ŞTİ	: Limited Şirketi
MİBMY	: Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
SEDDK	: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen İşçilere Ödenen Kıdem Tazminatları İçin Karşılık Ayrılmaması
2. Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeliyle Takip Edilmemesi
3. İktisadi Faaliyet Konusu Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılmaması
4. Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmaz Kayıtlarına İlişkin Tutulması Gerekli Formların Eksik Olması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Düzenlenmemesi
2. Araç Kiralama Hizmet Alımına İlişkin İhale Süreçlerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
3. Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının İhale Usulleri Yerine Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi
4. Doğrudan Temin ile Yapılan Bazı Mal ve Hizmet Alımı İşlerinin Teknik Şartnamelerinin Fiyat Teklifi Alınmasını Sağlayacak Nitelikte Hazırlanmaması
5. Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Mevzuata Aykırı Olarak Tahsis Edilmesi
6. Belediyeye Ait Kamu Konutlarının Kullanımı ve Tahsisinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması
7. İhale Edilen Yapım İşinde İş Artış ve Eksiliş Sürecinin Mevzuatta Öngörülen Usullere Göre Yapılmaması
8. İhale Edilen Yapım İşlerinde Kesin Kabulün Süresinden Önce Yapılması
9. Belediyenin Taşıtlarına İlişkin Envanter Kayıtları ile Tescil Kayıtlarının Uyuşmaması

10. Katı Atık Toplama ve Nakli İçin Araç Kiralama Hizmet Alımına İlişkin İhale Süreçlerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

11. Ecrimisil Takdirlerinin Somut Unsur ve Ölçütlere Dayanmaması

12. Belediye Taşınmazlarının İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılmasının Olağan bir Uygulamaya Dönüştürülmesi

13. İşçi Ücretlerinden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikaya Ödenmemesi

14. Belediye Meclisi Tarafından Zabıta Müdürlüğüne Verilmiş Olan Denetim Görevinin Meclis Kararında Belirtildiği Şekilde İfa Edilmemesi ve Denetim Sonuçlarının Gereği İçin İlgili Birimlere Bildirilmemesi

15. Teyit Süreçlerindeki Eksiklikler Nedeniyle Gerçeğe Aykırı Düzenlenen Kefalet Senetlerinin Kabul Edilmesi

16. Sayıştay Denetim Raporlarının Belediye Meclisine Sunulmaması

17. Hayvan Bakımevinin Kapasitesinin Yetersiz Olması Nedeniyle Sahipsiz Sokak Köpeklerinin Müşahede Altında Tutulamaması

18. İmar Kanunu'nda Yer Alan Bina Yüksekliklerinin Serbest Olarak Belirlenemeyeceği Kuralına Uyulmaması

19. Belediyenin Mali Tablolarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

20. Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

21. Ankara Büyükşehir Belediyesinden Aktarılabacak Payların Takibinin Yapılmaması

22. Belediyenin Bütçe İçi İşletmeleri ve Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması

23. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketlerine Hakedişlerin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

24. İmar Programlarının Hazırlanmaması

25. Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması

26. Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması

27. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

28. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çankaya Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını

karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Çankaya Belediyesinin karar organı olan Çankaya Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere kırkaltı üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Çankaya Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı üç birim bulunmaktadır. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve İç Denetim

Birimidir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan üç başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından görevlendirilen üç başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin yirmi sekiz hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi personel görev almaktadır.. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilen Norm Kadro	Dolu Kadro
Memur	1596	1117
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	635	165
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2231	1283
696 sayılı.KHK Uyarınca Çalışan		3300
Genel Toplam	2231	4583

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 12’nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır.

Bu kapsamda Çankaya Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Çankaya Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-kod	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devrolan (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen-Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Gelecek Yıla Devrolan (TL)
1	Personel Gid.	0,00	981.848.000,00	186.850.918,85	1.168.698.918,85	1.163.879.686,02	4.819.232,83	0,00
2	SGK na Devlet Primi Gid.	0,00	139.751.000,00	10.080.193,28	149.831.193,28	142.936.814,13	6.894.379,15	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Gid.	0,00	3.321.822.000,00	597.249.690,95	3.919.071.690,95	3.778.748.487,93	140.323.203,02	0,00
4	Faiz Gid.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Cari Transferler	0,00	152.702.000,00	44.259.442,18	196.961.442,18	190.060.497,45	6.900.944,73	0,00
6	Sermaye Gid.	92.308.300,68	1.133.877.000,00	-421.675.826,57	804.509.474,11	728.716.437,96	75.793.036,15	0,00
7	Sermaye Transferleri	0,00	15.000.000,00	-4.139.684,96	10.860.315,04	10.860.315,04	0,00	0,00
8	Borç Verme	0,00	50.000.000,00	-44.300.000,00	5.700.000,00	5.500.000,00	200.000,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	405.000.000,00	-368.324.733,73	36.675.266,27	0,00	36.675.266,27	0,00
	Toplam	92.308.300,68	6.200.000.000,00	0,00	6.292.308.300,68	6.020.702.238,53	271.606.062,15	0,00

Çankaya Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 6.200.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen ve düşülen ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı yine 6.292.308.300,68 TL olmuştur. Yıl içinde 6.020.702.238,53 TL bütçe gideri yapılmış, 271.606.062,15 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekod	Gelirin Türü	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
1	Vergi Gelirleri	2.076.765.000,00	1.640.203.487,54	19.883.012,01	1.620.320.475,53	78,02
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	406.353.000,00	332.301.835,58	2.545.892,87	329.755.942,71	81,18
4	Alınan Bağış ve Yardımlar	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
5	Diğer Gelirler	2.922.882.000,00	2.940.477.086,93	2.681.537,78	2.937.795.549,15	100,51
6	Sermaye Gelirleri	400.000.000,00	399.838.006,37	0,00	399.838.006,37	99,96
9	Red ve İadeler	-7.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
10	Borçlanma	400.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
	Toplam	6.200.000.000,00	5.312.820.416,42	25.110.442,66	5.287.709.973,76	85,29

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %85,29 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerinde %78,02, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %81,18 diğer gelirlerde %100,51 beklenenin üstünde, sermaye gelirlerinde %99,96 gerçekleşme olmuştur.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

E-kod	Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Geçen Yılandan Devredilen (TL)	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi(%)
1	Personel Giderleri	0,00	981.848.000,00	981.848.000,00	1.163.879.686,02	118,54
2	SGK na Devlet Primi Gideri	0,00	139.751.000,00	139.751.000,00	142.936.814,13	102,28

3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	3.321.822.000,00	3.321.822.000,00	3.778.748.487,93	113,76
4	Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	-
5	Cari Trans ferler	0,00	152.702.000,00	152.702.000,00	190.060.497,45	124,46
6	Sermaye Giderleri	92.308.300,68	1.133.877.000,00	1.226.185.300,68	728.716.437,96	59,43
7	Sermaye Transferleri	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00	10.860.315,04	72,4
8	Borç Verme	0,00	50.000.000,00	50.000.000,00	5.500.000,00	11
9	Yedek Ödenek	0,00	405.000.000,00	405.000.000,00	0,00	-
	Toplam	92.308.300,68	6.200.000.000,00	6.292.308.300,68	6.020.702.238,53	95,68

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %95,68 seviyesinde gerçekleşmiştir.Yedek ödenek kullanımı olmamıştır.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve yıllar itibarıyla değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2022-2024)

Ekod	Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oran(%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oran(%) [E=(C-B)/B]
1	Vergi Gelirleri	771.446.765,07	1.201.705.398,51	1.640.203.487,54	55,77	36,49
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	81.738.180,96	195.174.106,22	332.301.835,58	138,78	70,26
4	Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	0,00	-	-
5	Diğer Gelirler	998.350.163,93	1.713.422.412,37	2.940.477.086,93	71,63	71,61
6	Sermaye Gelirleri	383.109.573,77	427.459.527,94	399.838.006,37	11,58	-6,46
9	Red ve iadeler	-13.370.028,66	-7.996.119,33	-25.110.442,66	-40,19	-100
	Toplam	2.221.274.655,07	3.529.765.325,71	5.287.709.973,76	58,91	49,80

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.757.944.647,99 TL'lik %49,80 artış göstermiştir. Bu çerçevede; Vergi Gelirlerinin 438.498.089,03 TL ile %36,49 oranında, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin 137.127.729,36 TL ile %70,26 oranında ve Diğer Gelirlerin 1.227.054.674,56TL ve %71,61 oranında arttığı gözlenmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2022-2024)

Ekod	Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) D=(B-A)/A	2024-2023 Değişim Oranı (%) E=(C-B)/B
1	Personel Giderleri	363.077.405,46	690.921.843,74	1.163.879.686,02	90,3	68,45
2	SGK Devlet Prim Giderleri	58.358.507,93	85.035.349,10	142.936.814,13	45,71	68,09
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.022.867.297,87	1.933.816.493,24	3.778.748.487,93	89,06	95,4
4	Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	-	-
5	Cari Transferler	59.624.353,95	101.735.111,44	190.060.497,45	70,63	86,82
6	Sermaye Giderleri	459.652.595,06	823.410.903,78	728.716.437,96	79,14	-11,5
7	Sermaye Transferleri	1.614.308,89	14.802.184,18	10.860.315,04	816,94	-26,63
8	Borç Veime	0,00	0,00	5.500.000,00	-	-
	Toplam	1.965.194.469,16	3.649.721.885,48	6.020.702.238,53	85,72	64,96

Bütçe giderlerinin 3 yıl itibarıyla değişimi yukarıdaki tabloda yer amaktadır. Buna göre bir önceki yıla göre 2024 bütçe giderlerinin toplamda 2.370.980.353,05 TL ile %64,96 oranında artmış olduğu gözlemlenmektedir.

Cari Transferler 88.325.386,01 TL ile %86,82 oranında, Personel Giderleri 472.957.842,28 TL ile %68,45 oranında , SGK Devlet Prim Giderleri 57.901.465,03 TL ile %68,09 oranında, Mal ve Hizmet Alım Giderleri ise 1.844.931.994,69 TL ile %95,40 artmış bulunmaktadır.

Faiz Giderlerinde artış sözkonusu olmadığı gibi 2024 de Borç verme giderleri de bulunmamaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 6.619.742.706,78 TL, Faaliyet Geliri 17.617.017.347,68 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu 10.997.274.640,90 TL dir. Enflasyon düzeltilmesi işlemleri sonrasında bu sonuç 14.669.249.592,27 TL olarak gösterilmiştir.

Çankaya Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Çankaya Belde Sosyal Etkinlikler Gıda Temizlik Eğitim Bilişim Sanayi ve Tic. A.Ş.	59.000.000,00	59.000.000,00	100,00
2	Çankaya İmar Proje İnşaat Maden Belde Gereksinimleri Sanayi ve Tic. A.Ş.	41.000.000,00	41.000.000,00	100,00
3	Çankaya Personel A.Ş.	200.000,00	200.000,00	100,00
4	Çankaya Bel-Pet Akaryakıt ve Türevleri Ltd. Şti.	13.850.000,00	13.850.000,00	100,00
5	Sağlık Kaynak Suyu A.Ş.	1.000.000,00	50.000,00	5,00
6	Metropol İmar İnşaat Taahhüt Proje San. ve Tic. A.Ş.	40.000.000,00	96.000,00	0,24

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çankaya Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel

Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- 1) Birleştirilmiş veriler defteri,
- 2) Geçici ve kesin mizan,
- 3) Bilanço,
- 4) Faaliyet sonuçları tablosu,
- 5) İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin

denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

İç kontrol, kamu kurumlarından; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip

olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması beklentisine karşılık gelen bir sistemdir. Bununla birlikte iç kontrol kurum içerisinde ayrı bir sistem olmaktan çok, idari faaliyetlerin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, gerekli tedbirlerin zamanında alınabilmesi gibi kurumun temel çalışmalarında süreçlerle bir arada yürütülecek devamlılık içeren bir yönetim aracıdır. Bu anlamıyla İdarede genel olarak iç kontrol anlayışının varlığından söz edilmekle beraber bu bilginin sistematize edilerek Kamu İç Kontrol Rehberi doğrultusunda standartların her düzeyde çalışan tarafından benimsenmesi için ek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaca binaen İç Denetim Birimi 2025 – 2027 plan dönemine iç kontrole ilişkin çalışmalar eklemiş bulunmaktadır.

Kurum içerisinde Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 2024 – 2026 dönemi için hazırlanmış olup içeriğinin genişletilerek iyileştirilmesine yönelik çalışmalara ilgili birimce devam edilmektedir. 2024 Yılı Mahalli İdareler için stratejik plan dönemi olması nedeniyle İdarenin 2025 – 2029 Stratejik Planı yayımlanmış, misyon, vizyon, organizasyon yapısı ve görev dağılımları güncellenerek personele ve dış paydaşlara duyurulmuştur. Stratejik Planda, etik değerlere bağlılık konusuna yer verilmiş olmakla beraber kurum içerisinde etik değerler ve dürüstlük algısının iç kontrol mekanizması içerisinde işler hale getirilmesi gerekmektedir. Personelin yeterliliği ve performansın değerlendirilmesine ilişkin olarak, Stratejik Planda verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı ile yetki ve sorumluluklarının belirlenme yöntemlerinin geliştirileceğine dair vurguya yer verilmiştir. Kurum içerisinde, yöneticilerin hesap verme sorumluluğunun paylaşımını düzenleyen yetki devirleri ve iş akış süreçleri belirlenerek yazılı hale getirilmiştir.

İdarenin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmeyi sağlayacak insan kaynağının iyi yönetilmesi için, işe alım, yer değiştirme, görevde yükselme, yeterlilik ve performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası oluşturulmuştur. Hassas görevleri haiz birimlerce gerekli prosedürler belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

İdarenin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesini olumsuz etkileyebilecek her türlü olay ve durum risk olarak değerlendirilir. Dolayısıyla risk yönetimi, idarenin amaç ve hedeflerine ulaşmada yardımcı olacak bir araç olarak görülmelidir. Çankaya Belediyesi İç Denetim Başkanlığınca, Belediyenin tüm birimlerini kapsayan “Kurumsal Risk Yönetimi Çalıştay”

düzenlenerek Kurum Risk Kütüğü oluşturmuştur. Müteakiben, Risk Strateji Belgesinin hazırlanmasına rehberlik edilerek Mali Hizmetler Müdürlüğünün koordinesinde “Kurumsal Risk Yönetimi Sisteminin” yerleştirilmesine yönelik eylem planı oluşturulmuştur. Buna istinaden; İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu kurulması, İdare Risk Koordinatörü, Birim Risk Koordinatörü ve Alt Birim Risk Koordinatörü görevlilerinin belirlenerek çalışmalara başlaması takip edilmektedir.

Çankaya Belediyesinin 2025 - 2029 Stratejik Planı zamanında yayınlanmış olup, misyon, vizyon, amaç ve hedeflerle birlikte kurumsal risklere de yer verilmiştir. Risk değerlendirme standartlarının ikincisi olan risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik olarak İç Denetim Başkanlığınca düzenlenen Kurumsal Risk Yönetimi Çalıştayı ile tüm birimlerin faaliyetlerini yürütürken maruz kalabilecekleri riskler belirlenmiş, etki ve olasılıkları ölçülerek değerlendirilmiştir. Çalıştay sonucunda derlenen riskler ve büyüklükleri İç Denetim Başkanlığınca analiz edilerek detaylı Risk Raporu yayınlanmış ve faaliyetlerinde rehber olması amacıyla birimlerle paylaşılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Çankaya Belediyesi hizmet birimleri; görev tanımı, faaliyet alanı, yetki ve sorumlulukların paylaşımı hususlarını yazılı olarak belirlemiş ve duyurmuştur. Personelin ve dış paydaşların erişebileceği biçimde, yönetim ve iş akış şemaları, yönetmelik, yönerge ve eylem planları yayımlanmıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmış, görevlendirmelerde, risk unsurları, mevzuat ve güvenlik önlemleri kriterleri uyarınca “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İç Denetim Başkanlığı tarafından tüm Belediye birimlerinin katılımıyla gerçekleştirilen Kurumsal Risk Yönetimi Çalıştayında, öngörülen risklerin azaltılmasına yönelik uygulanacak kontrol faaliyetleri belirlenerek kayıt altına alınmıştır. Kontrol faaliyetlerine ek olarak “artık riski” azaltmaya yönelik ilave kontroller belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ve işlemektedir. Yöneticilerin aldıkları kararların ve gerçekleştirdikleri mali faaliyetlerin, mevzuat ve bütçelerine uyumu ile kaynakların etkili kullanımına ilişkin güvence sağlayan ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Hiyerarşik kontrollerin etkinliği, faaliyetlerin sürekliliği ile bilgi sistemleri kontrollerine yönelik iç kontrol çerçevesinin yerleştirilmesi ve sürekli takibine yönelik çalışmalar İç Denetim planında yer almaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Belediye genelinde raporlamalar mevzuat ve düzenlemelere uygun olarak zamanında hazırlanmakla beraber format, çeşitlilik ve içerik bağlamında modern raporlama tekniklerinin uygulanması, dijital olanakların geliştirilmesi ve yapay zekâ uygulamalarından faydalanılması raporlama kalitesini artıracaktır. Kayıt, dosyalama ve arşiv sisteminin genişletilerek yeni teknolojiler çerçevesinde yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Hata ve usulsüzlüklerin bildirilmesine yönelik teftiş ve iç denetim birimleri faaliyetlerini sürdürmekte, vatandaşlar tarafından şikâyet ve isteklerin iletilmesine yönelik yeterince iletişim kanalı bulunmaktadır.

İdarede yatay ve dikey iç iletişim kanallarının zenginleştirilerek işler hale getirilmesine, yönetici ve personellerin görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyacakları, doğru ve güvenilir bilgiye zamanında kolaylıkla ulaşabilmelerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. İç kontrol bilgi ve iletişim standartlarına ilişkin eksiklikler İç Denetim Başkanlığı tarafından analiz edilmiş ve gerekli ihtiyacın giderilmesine yönelik denetim planına eklenmiştir.

İzleme Standartları

İdare içerisinde iç kontrol sisteminin varlığına ve yürütülmesine ilişkin olarak İç Denetim Başkanlığınca çalışmalar yürütülmektedir. Çankaya Belediyesi hizmet birimleri genelinde kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, çalışmaların etik değerler çerçevesinde yürütülmesi ve hesap verme sorumluluğu açısından iç kontrolün varlığından söz edilebilir. Bununla beraber 5018 Sayılı Kanun, ikincil mevzuat ve Kamu İç Kontrol Rehberinin öngördüğü görevlerin fiilen yürütülmesine ilişkin eksiklikler gözlenmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik İç Denetim Başkanlığı tarafından ilgili Müdürlüklere danışmanlık verilerek Belediyenin tümünde işleyen bir iç kontrol mekanizması oluşturulması için yapılacaklar belirlenmiştir. İlaveten, gerek iç kontrol sisteminin kurulup yönetilmesinde, gerekse de başta stratejik yönetim anlayışı olmak üzere Belediyenin tüm faaliyetlerinde rehber olarak kullanılacak olan detaylı Risk Raporu hazırlanarak ekinde kurum risk kütüğü ile tüm birimlerin kullanımına sunulmuştur.

Kamu İdaresinde İç Denetim Başkanlığı aktif olarak çalışmakta ve raporlama yapmaktadır. Başkanlık, İdarenin öncelikli ihtiyacı olarak tespit ettiği iç kontrol ve risk yönetimi konularında tüm birimleri içeren danışmanlık faaliyeti yürütmüş, sonuçları ile ilgili gelişmelerin takibine yönelik ilgili birimlerle sürekli iletişim ve koordinasyon halindedir. İç Kontrol Standartların Uyum Eylem Planının düzenli olarak güncellenmesi ve içeriğinin

geliştirilmesine yönelik izleme ve rehberlik yapılmakta, birimlerden iç kontrol sorgu formları aracılığı ile bilgi toplanmaktadır. İç Denetim Birim Başkanlığı, faaliyetlerini plan, program, üst yönetici önerisi ve birimlerden gelecek talepler doğrultusunda yürütmeye devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Çankaya Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen İşçilere Ödenen Kıdem Tazminatları İçin Karşılık Ayrılmaması

Belediye şirketinden doğrudan hizmet alımı yoluyla çalıştırılan işçilere Belediye bütçesinden ödenen kıdem tazminatları için karşılık ayrılmadığı görülmüştür.

Belediye ile Belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını gerçekleştirdiği Şirketleri arasında imzalanan “375 sayılı KHK Ek 20. Madde Kapsamında Doğrudan Hizmet Alımı Sözleşmesi”nin “Kıdem Tazminatı” başlıklı 19’uncu maddesinde Sözleşme kapsamında çalıştırılan personelin kıdem tazminatının ödenmesini gerektirecek şekilde görevden ayrılması durumunda, personele ödenecek kıdem tazminatının Yüklenici tarafından ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına ilişkin “Hesabın işleyişi” başlıklı 331’inci maddesinde; hesaplanan kıdem tazminatına ilişkin karşılık tutarlarının, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği ve vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının 472 No.lu hesaba borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına alacak kaydedileceği hükmü

bağlanmıştır.

Yine anılan Yönetmelik'in 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabının hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 282'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ödenen tazminatların 372 No.lu hesaba borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri hesabına borç, 835 Gider Yansıtma hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca ödenecek kıdem tazminatı karşılıklarının, ödeme yapılmadan önce 472, 630 ve 372 No.lu hesaplara Yönetmelik'te belirtildiği şekilde kaydedilmesi, ödenen tazminatların ise 372 No.lu hesaba borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 No.lu hesabına borç, 835 Gider Yansıtma hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde ise, Belediye şirketinden doğrudan hizmet alımı yoluyla çalıştırılan işçiler için daha önceki yıllarda kıdem tazminatı karşılığı hesaplanmadığı, geçmiş dönemlerden gelen ve 2024 yılında ödenen toplam 2.222.582,15 TL'lik kıdem tazminat karşılıklarının 472 ve 372 No.lu Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler hesabına kaydedilerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, her ne kadar Belediye ile Belediyenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını gerçekleştirdiği Şirketleri arasında imzalanan "375 sayılı KHK Ek 20. Madde Kapsamında Doğrudan Hizmet Alımı Sözleşmesi"nin "Kıdem Tazminatı" başlıklı 19'uncu maddesinde sözleşme kapsamında çalıştırılan personelin kıdem tazminatının ödenmesini gerektirecek şekilde görevden ayrılması durumunda, personele ödenecek kıdem tazminatının Yüklenici tarafından ödeneceği hüküm altına alındığından hizmet alımı suretiyle istihdam edilen işçilere ödenen kıdem tazminatları için işçiyi istihdam eden Belediye şirketi tarafından karşılık ayrılması gerektiği; nitekim Çankaya Personel A.Ş. nezdinde yapılan 2024 yılına ilişkin Sayıştay denetiminde istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatları için karşılık ayrılmaması hususunun eleştiri konusu edilerek şirket tarafından kıdem tazminatı karşılığı ayrılması gerektiğinin ifade edildiği, dolayısıyla yüklenici şirket tarafından zorunlu olarak ayrılacak olan kıdem tazminatı karşılığının Belediye tarafından da ayrılması durumunda mükerrer olarak kıdem tazminatı karşılığının ayrılmış olacağı, kıdem tazminatı yükümlülüğü olmamasına rağmen Belediye tarafından karşılık ayrılması işleminin fiktif bir işleme dönüşeceği ifade edilmiş ise de söz konusu cevap gerek hukuki çerçevede gerekse fiili durumda bulgumuzu karşılar nitelikte değildir.

Zira Çanpaş 2024 yılı Taslak Raporu'nda yer verilen bulgu Belediye bünyesinde görev yapan Şirket personeline ilişkin olmayıp, Şirketin idari merkezinde görev yapan personele ilişkindir. Yine bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesine göre belediye şirketi çalışanlarının kıdem tazminatları ilgili kamu kurum ve kuruluşları, yani Belediye tarafından ödenecektir. Söz konusu Kanun hükmü doğrultusunda da Belediye bünyesinde görev yapan personele kıdem tazminatları fiilen Belediye Şirketi tarafından ödenmemekte, kıdem tazminatı ödemesini Belediye gerçekleştirmektedir.

Bu itibarla, 375 sayılı KHK Ek 20. Madde Kapsamında Doğrudan Hizmet Alımı Sözleşmesi kapsamında Belediye bünyesinde çalışan ve 2024 yılı içinde işten ayrılan personele ödenen kıdem tazminatlarının 372 ve 472 No.lu hesaplara kaydedilmemesi sonucunda 2024 yılı Bilançosunda anılan hesaplar özelinde hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 2: Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeliyle Takip Edilmemesi

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'e ekli kayıt planında yer alan genel hizmet alanlarının iz bedeliyle takip edilmediği görülmüştür.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin 2'nci fıkrasında; Yönetmelik'e ekli Ek 1'deki kayıt planının "Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir. İlgili maddenin devamında ise "*ancak*" denilerek bu hususa beş adet istisna getirilmiştir. Bu istisnalardan bir tanesi, aynı maddenin 2'nci fıkrasının (ç) bendinde açıklandığı üzere; Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında sayılan taşınmazlardır. Yönetmelik'te sayılan bu taşınmazların ise iz bedeli üzerinden takip edileceği belirtilmiştir.

"İz bedeli" ile ilgili tanımlamalar 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yer almaktadır. Buna göre; iz bedeli, gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmeyen ancak, hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan en düşük tutardır.

Yapılan incelemede, Belediyeye ait 2024 yılı kesin mizanının incelenmesi sonucunda genel hizmet alanı olarak değerlendirilecek; parklar ve yeşil alanlar, rekreasyon alanları, otoparklar, pazar yeri, genel mezarlıklar hesaplarına yapılan kayıtların aşağıda tabloda yer alan şekilde olduğu görülmüştür.

Tablo 8: İz Bedeli ile Takip Edilmesi Gereken Alanlar

Genel Hizmet Alanları		
Hesap Kodu	Hesap Adı	Rayiç Bedel (TL)
251.01.20.02	Parklar ve Yeşil Alanlar	2.223.337.979,44
251.01.20.04	Rekreasyon Alanları	350.792.866,01
251.01.20.05	Otoparklar	27.922.456,27
251.01.20.06	Pazar Yeri	436.130.240,06
251.01.20.07	Genel Mezarlıklar	5.007.343,97
	TOPLAM	3.043.190.885,75

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, tüm taşınmazların yazılım programına aktarılması çalışmasının 2025 yılı içerisinde tamamlanacağı ve bulgu konusu hususun yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, uygulamada iz bedeliyle takip edilmesi gereken genel hizmet alanlarının, iz bedeli dışında bir değer kullanılarak kayıt altına alınması sonucunda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'nda, yapılan fazla kayıt ile iz bedeliyle izlenmesi gereken tutar arasındaki fark kadar fazla kayıt yapıldığı görülmektedir.

BULGU 3: İktisadi Faaliyet Konusu Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılmaması

İndirim konusu yapılması gereken katma değer vergisi tutarlarının 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin (MİBMY) 153 ve 154'üncü maddelerinde 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi (KDV) Hesabının niteliği ve işleyişi düzenlenmiş olup, 153'üncü maddenin ikinci fıkrasında mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları KDV'yi indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen KDV'nin indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde ise, Çankaya Belediyesine bağlı 2 adet bütçe içi işletme bulunduğu, bu işletmelerin bir bedel karşılığı satmak üzere hizmet ürettikleri, bu hizmetlerin

üretimi için ise mal ve hizmet alımlarında bulunulduğu, bütçe içi işletmelerin ödemiş olduğu KDV tutarlarının 191 hesabında takip edilmediği, bunun yerine 630 Giderler hesabına alınarak doğrudan giderleştirildiği, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi tutarlarının 391 Hesaplanan katma değer vergisi hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, bütçe içi işletmelerin ürettiği hizmetlerde kullanılmak üzere satın alınan mal ve hizmet alımlarına ilişkin olarak ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapılarak 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında takip edilmesi gerekmekte iken, MİBMY'ne aykırı muhasebeleştirme işlemleri nedeniyle 191 No.lu hesap gerçeği yansıtmadığı gibi, 630 Giderler Hesabının olması gerekenden daha fazla tutarda bilgi sunmasına neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında, MİBMY'nin 153'üncü maddenin ikinci fıkrasında yer verildiği üzere mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları KDV'yi indirim konusu yapacakları hükmüne uygun şekilde işlemlerin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, önceki yıllar Sayıştay Denetim Raporlarında da ifade edildiği üzere Belediyenin KDV yükümlülükleri ve giderlerine ilişkin bilginin tam ve güvenilir olmasını teminen bir bedel karşılığı satılmak üzere üretilen mal veya hizmetlerin üretim girdileri için ödenen KDV'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında izlenmemesi nedeniyle 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı özelinde 2024 yılı Bilançosunda hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 4: Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması

Belediyenin şirketlerine ait vergi borçlarının, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Belediye payından kesilerek ilgili Vergi Dairesine aktarıldığı, ancak yapılan kesintilerin hatalı olarak 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nın niteliğinin açıklandığı 173'üncü maddesinde; bu Hesabın ilgili mevzuatına dayanılarak bir yıldan uzun süreyle nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacakların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi başlıklı" 174'üncü maddesinde; bütçedeki ödeneğine dayanılarak bir yıldan uzun süreyle verilen borçların bu Hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nın niteliğinin açıklandığı 107'nci maddesinde; bu Hesabın, yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer kurum alacaklarının izlenmesi için kullanılacağı, 239 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nın niteliğinin açıklandığı 175'inci maddesinde ise; bu Hesabın, yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen ve bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gereken diğer kurum alacaklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nın ilgili mevzuatına dayanarak nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacakların izlenmesi için kullanılacağı, Şirketlere ilişkin vergi borçlarının Belediyenin payından kesilmesi sonucu oluşan alacağın 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı yerine, vadesine göre 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı veya 239 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, 2024 hesap yılı içinde Belediyenin şirketlerinin vergi borçlarından oluşan toplam 74.732.099,16 TL'nin Belediyenin İller Bankası payından kesildiği, kesilen bu tutarın hatalı olarak 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, İller Bankası payından kesilen Şirkete ait vergi borçları tutarların sehven 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nda izlendiği, 2025 bu tutarın mahsup edilerek bakiyenin kapatıldığı, bundan sonraki kayıtlarda 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapılan hatalı kayıt ile 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'nın bilançoda 74.732.099,16 TL fazla görünmesine neden olunmuştur. Bu nedenle Belediyenin şirketlerine ait vergi borçlarının Belediyenin İller Bankası payından kesinti yoluyla karşılanması sonucu oluşan alacağın, 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı yerine, öncelikle Şirkete olan borçların izlendiği 320 Bütçe Emanetleri Hesabı'na borç kaydı yapılmak suretiyle mahsup işlemi yapılmalı, mahsup işlemi sonrası alacak kalması halinde bu alacağın, ilgisine göre 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı veya 239 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmaz Kayıtlarına İlişkin Tutulması Gerekli Formların Eksik Olması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Düzenlenmemesi

Belediyenin mevzuat hükümlerince tutmakla yükümlü bulunduğu taşınmazlara ilişkin formlardan, tapuya kayıtlı olmayan taşınmazlar için düzenlenmesi gereken Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu’nu ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin hiç düzenlemediği, irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazlar için düzenlenmesi gereken Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu’nu ise hatalı düzenlediği görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar” başlıklı 6’ncı maddesinde; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile görevli birim ve personelin, kayıtların mevzuata uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını ve bu kayıtlara ilişkin bilgisayar programı, defter ve belgelerin denetime hazır şekilde muhafaza edilmesini sağlamakla, yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in “Kayıt şekli” başlıklı 7’nci maddesinde; kamu idarelerinin; tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1’deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydını Ek 3’teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu’nda; Tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6’daki “Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu’nda” yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutmaları gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar için mevzuat hükümlerince tutmakla yükümlü bulunduğu Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu’nu ve Taşınmaz İcmal Cetveli’ni hiç düzenlemediği, tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazlar için ise düzenlenen Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu’nun eksik ve dolayısıyla hatalı bilgi içerdiği tespit edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, tüm

taşınmazların yazılım programına aktarılması çalışmasının 2025 yılı içerisinde tamamlanacağı ve bulgu konusu hususun yerine getirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, kayıtların mevzuata uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını ve bu kayıtlara ilişkin bilgisayar programı, defter ve belgelerin denetime hazır şekilde muhafaza edilmesini sağlamak amacıyla eksiksiz ve mevzuata uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Araç Kiralama Hizmet Alımına İlişkin İhale Süreçlerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

a) 4734 sayılı Kanun'un 21'inci Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) Bendine Göre Yapılması Gereken İhalenin 21'inci Maddenin Birinci Fıkrasının (b) Bendine Göre Yapılması

Belediye tarafından, sürücüsüz araç kiralama hizmet alımına ilişkin açık ihale usulüyle yapılan ihaleye geçerli teklif veren istekli çıkmaması üzerine, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca yapılması gereken ihalenin, Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu ve diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hükmü yer almaktadır. Kanun'un bu hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usullerinden olup, pazarlık usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

Kanun'un pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmemesinin şartlarını düzenleyen 21'inci maddesinin birinci fıkrasının; (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılmasının zorunlu olmadığı, ilan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterli belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermelerinin isteneceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde; açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması durumunda, birinci fıkrasının (b) bendinde ise; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması durumunda pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilir ihtiyaçlar, yapım tekniğı açısından özellik arz etmeyen veya yapı veya can ve mal güvenliğınin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliğı bulunmayan işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır. Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması durumunda ihalenin, Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında göre gerçekleştirilmesi gerektiğine açıkça yer verilmiştir. Kanun'un öngördüğü usullerin arasındaki temel fark ise (b) bendine göre yapılacak ihalede ilanın zorunlu tutulmaması olup, (a) bendine göre yapılacak ihalede böyle bir hükme yer verilmemesidir.

Yapılan incelemede, Belediyenin açık ihale usulü ile çıktığı ihalelerde teklif çıkmaması sonucunda sırasıyla, 26.01.2024 tarihinde ihale edilen "5 Kısım 7 Aylık Sürücüsüz Araç Kiralama" hizmet alımı işi ile 28.10.2024 tarihinde ihale edilen "Çankaya Belediye Başkanlığı Sürücüsüz 5 Kalem Araç Kiralama" hizmet alımı işine ait ihalelerin, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gerçekleştirilmesi gerekirken Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında gerçekleştirildiğı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, araç kiralama hizmet alım işinin 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) bendi uygulanarak idarenin kontrolü dışındaki haller nedeniyle ivedilik gereken durumlardan kaynaklı olarak 26.01.2024 tarihinde pazarlık usulüyle yapıldığı, bahse konu ihalenin sonuçlanıp tamamlanması üzere yeniden 11.10.2024 tarihli 2024/1352637 ihale kayıt numarası ile aynı usulde ihale hazırlıklarının tamamlandığı, ancak ekonomik açıdan en uygun teklif veren isteklinin teklifinin yaklaşık maliyetin üzerinde olması sebebiyle ihalenin iptal edildiğı ifade edilmiştir. İdare tarafından ihale edilen 2023/1255496 ihale kayıt numaralı "5 Kısım Sürücüsüz Araç Kiralama" ile 2024/1119745 ihale kayıt numaralı "5 Kısım 6 Aylık Sürücüsüz Araç Kiralama" hizmet alımı işleri, ihaleye geçerli teklif veren istekli çıkmaması nedeniyle iptal edilmiş, daha sonra sırasıyla 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) bendi uyarınca 2024/82311 ihale kayıt numaralı "5 Kısım 7 Aylık Sürücüsüz Araç Kiralama" ile 2024/1453729 ihale kayıt numaralı "Çankaya Belediye Başkanlığı Sürücüsüz 5 Kalem Araç Kiralama" hizmet alımı işleri ihale edilmiştir. Bu nedenle bulgumuzda yer alan hususun, açık ihale usulüyle ihale edilen işlerde geçerli teklif veren istekli çıkmaması nedeniyle iptal edilen ihaleler sonucunda 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (a) bendi yerine (b) bendinin

kullanılmasıyla ilgili olduğundan kamu idaresinin cevabının bulguya yönelik olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri ve açıklamalar ışığında, her ikisi de pazarlık usulü olan ancak ilanın zorunlu olup olmaması konusunda farklılıkları bulunan 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre yapılan ihalelerde seçilecek usulün hatalı olması anılan madde hükümleri yanında, Kanun'un 5'inci maddesinde ifade edilen ihale ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

b) Teknik Şartnameye Uygun Olmayan Araçların Çalıştırılması

Belediye tarafından, bulgumuzun (a) bendinde belirtilen sürücüsüz araç kiralama işlerinde, teknik şartnamelerinde belirtilen özellikleri taşımayan araçların çalıştırıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesi uyarınca idareler, yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

4734 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde, ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini gösteren idari ve teknik şartnamelerin hazırlanmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Bu maddeye göre, ihale konusu işlerin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilecek, belirlenecek olan teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır. Böylelikle, alım konusu işte kullanılacak makine, malzeme ve ekipmana ilişkin olarak teknik kriterler teknik şartnamelerde belirlenmesine imkân tanınmıştır.

Aynı Kanun'un "Yasak fiil ve davranışlar" başlıklı 25'inci maddesinin (f) fıkrasında ise; sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin mücbir sebepler dışında ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmemesi yasak fiil ve davranışlar arasında sayılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirebilmesi için, teknik şartnamede yazılı hususlara riayet edilerek işin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından ihale edilen bahse konu sürücüsüz araç kiralama hizmet alımlarına ilişkin yapılan incelemede;

1-) 16.01.2024 tarihinde pazarlık usulüyle ihalesi yapılan “5 Kısım 7 Aylık Sürücüsüz Araç Kiralama” hizmet alımı işine ait teknik şartnamenin “Sürücü Tanıma Sistemi Teknik Özellikleri” başlıklı 11.2 maddesinde; *“Hangi sürücünün hangi araçta ve hangi saat dilimlerinde bulunduğunu gösterir, anlık ve geriye dönük raporlar alınabilir olmalıdır. Sürücülere verilecek kimlik kartları veya anahtarlık şeklindeki buton okutularak araç çalıştırılabilir olmalıdır. Sistemin montajı kiralanan tüm araçlara Yüklenici tarafından yapılarak İdare’ye çalışır halde teslim edilecektir. İdare tarafından belirlenen sayıda kart veya buton verilecek ve belirlenen sürücülere tanımlanacaktır. Sözleşme süresi boyunca yeni sürücü tanımlaması gerekmesi, kart kaybolması veya kartın kullanıma elverişsiz hale gelmesi v.b durumlarda Yüklenici tarafından ücretsiz olarak yeni kartlar İdare’ye teslim edilecektir. Sözleşme süresi boyunca oluşabilecek arızalar Yüklenici tarafından ücretsiz olarak giderilecektir. Araç takip sistemi ile entegre olacak şekilde çalışacaktır.* “ denilmesine karşın araçların hiçbirinde teknik şartnamede tarifi yapılan sürücü tanıma sisteminin bulunmadığı,

2-) 28.10.2024 tarihinde pazarlık usulüyle ihalesi yapılan “Çankaya Belediye Başkanlığı Sürücüsüz 5 Kalem Araç Kiralama” hizmet alımı işine ait teknik şartnamenin “Kiralanan Araçlara İlişkin Teknik Özellikler” başlıklı 10’uncu maddesinde; Binek Otomobil (TİP 1) şeklinde tanımlanan araçlarda aranan özellikler arasında araçların asgari 110 beygir (yaklaşık 81 kw) olacağı ve motor hacminin 1400-1600 cm³ aralığında olacağı, bahse konu TİP 1 binek araçların teslim tutanakları ve ruhsatları incelendiğinde ise şartnameye aykırı olarak 1248 cm³ motor hacimli ve 95 beygir gücünde oldukları, yine teknik şartnamenin 11.2’nci maddesinde yukarıda bahsedilen ihalede olduğu gibi “Sürücü Tanıma Sistemi”nin aynı özelliklerle tanımlandığı, araçların hiçbirinde teknik şartnamede tarifi yapılan sürücü tanıma sisteminin bulunmadığı,

anlaşılmaktadır.

Yüklenici, yüklenmiş olduğu edimini ifa ederken sözleşme ve eki belgelere uygun olarak hareket etmeli, teknik şartnameye aykırılık teşkil edecek hususlardan kaçınmalıdır. İdare ise, yüklenicinin ifa ettiği edimin sözleşme ve eki belgelere uygun olup olmadığını kontrol etmek, uygun olmayanları tespit ettirerek uygun hale getirtmek ile yükümlüdür. Bu bakımdan İdarece yapılacak muayene ve kontroller, işin şartnamesinde yazıldığı şekilde yapılmasının sağlanması açısından önem arz etmektedir. İdare, sözleşmeye bağlanan işin sözleşme ve eki

belgelere uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetlemek, uygun olarak ifa edilmeyeni yükleniciye düzelttirmek, bu da mümkün değilse sözleşmede yer alan cezai müeyyideleri uygulamakla mükelleftir.

Ancak, yukarıda ayrıntısı belirtilen araçların teknik şartnameye uygun olmadığına ilişkin İdare tarafından herhangi bir tespit yapılmadığı gibi, muayene kabul komisyonlarınca da herhangi bir tutanak düzenlenmediğinden herhangi bir cezai yaptırım da uygulanmamıştır.

Kamu İdaresi cevabında, sürücü tanıma sistemi ve araç takip sistemi olmamasından kaynaklı sözleşmede ve teknik şartnamede belirtilen ceza ile ödemelerin firmanın hakedişinden kesildiği beyan edilerek kesintiye dair belge sunulmuş, her ne kadar sözleşmeye aykırılık sebebiyle cezai şart uygulanmışsa da teknik şartnameye uygun olmayan araçların çalıştırılmaması için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, teknik şartnamede belirtilen nitelikte olmayan işlerin kabul edilmesi yüklenici lehine bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmakta, istekli olabilecek firmalar ihaleye katılım gösterip göstermeyeceklerine veya fiyat tekliflerini hazırlama biçimlerine ihale dokümanını inceleyerek karar vereceklerinden teknik şartnamede belirtilen hususların eksiksiz olarak gerçekleştirilmesi, rekabet ilkesinin sağlanması açısından da önem arz etmektedir.

BULGU 3: Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının İhale Usulleri Yerine Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi

Belediyenin mal ve hizmet alımları incelendiğinde kısımlara bölmek suretiyle Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen parasal limitlerin altında kalınarak ihale usulü yerine doğrudan temin yönteminin kullanıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; Büyükşehir Belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'sini, diğer idarelerin 207.453,00 TL'sini aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaaşeye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen

ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği ifade edilmiştir.

Ayrıca ihale uygulama yönetmeliklerinin (mal, hizmet, yapım) “Temel İlkeler” başlıklı ve benzer düzenlemeleri içeren maddelerinde; eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak amacıyla alımların kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendiyle 2024 yılı için her bir alım için belirlenen Katma Değer Vergisi Hariç 622.756,00 TL’lik limite uyulmuş olmakla birlikte niteliği itibari ile aynı mahiyette olan ve yıl içerisinde sürekli tekrarlanan, araçların yedek parçalarına ilişkin mal alımları ile araçların bakım ve onarımlarına ilişkin hizmet alımlarının bazılarının aynı gün içerisinde bazılarının ise yakın tarihlerde parçalara bölünmek suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür. İdarenin bu şekilde kısımlara bölerek gerçekleştirdiği alımlara ilişkin bazı örneklerle aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 9: Kısımlara Bölünerek Yapılan Alımlar

İşin Türü	Alım Tarihi	Alım Türü	Kdv Hariç Tutar (TL)
Araç Bakım ve Onarım	17.01.2024	Hizmet	380.000,00
Araç Bakım ve Onarım	17.01.2024	Hizmet	407.480,00
Araç Bakım ve Onarım	18.01.2024	Hizmet	360.000,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	352.000,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	353.000,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	353.793,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	571.866,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	395.170,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	285.000,00
Araç Bakım ve Onarım	23.03.2024	Hizmet	358.495,00
Araç Bakım ve Onarım	17.04.2024	Hizmet	512.230,00
Araç Bakım ve Onarım	25.04.2024	Hizmet	480.000,00
Araç Bakım ve Onarım	25.04.2024	Hizmet	242.000,00
Araç Bakım ve Onarım	30.05.2024	Hizmet	595.000,00
Araç Bakım ve Onarım	05.07.2024	Hizmet	395.300,00
Araç Bakım ve Onarım	05.07.2024	Hizmet	128.770,00
Araç Bakım ve Onarım	05.07.2024	Hizmet	225.280,00
Araç Bakım ve Onarım	09.07.2024	Hizmet	539.265,00
Araç Bakım ve Onarım	11.07.2024	Hizmet	112.715,00
Araç Bakım ve Onarım	22.08.2024	Hizmet	580.000,00
Araç Bakım ve Onarım	29.08.2024	Hizmet	589.091,50
Araç Bakım ve Onarım	05.11.2024	Hizmet	589.241,00
Araç Bakım ve Onarım	06.11.2024	Hizmet	390.000,00
Araç Bakım ve Onarım	07.11.2024	Hizmet	230.000,00
Araç Bakım ve Onarım	11.11.2024	Hizmet	231.630,00
Araç Bakım ve Onarım	11.11.2024	Hizmet	595.735,00
Araç Bakım ve Onarım	28.11.2024	Hizmet	600.369,00
Araç Bakım ve Onarım	28.11.2024	Hizmet	595.120,00
Araç Bakım ve Onarım	28.11.2024	Hizmet	579.354,00
Araç Bakım ve Onarım	19.12.2024	Hizmet	250.040,00
Araç Bakım ve Onarım	19.12.2024	Hizmet	599.480,00

Araç Bakım ve Onarım	19.12.2024	Hizmet	530.000,00
Araç Bakım ve Onarım	19.12.2024	Hizmet	272.500,00
Araç Bakım ve Onarım	20.12.2024	Hizmet	595.067,00
Yedek Parça, Malzeme	07.02.2024	Mal	207.815,00
Yedek Parça, Malzeme	07.02.2024	Mal	405.416,00
Yedek Parça, Malzeme	07.02.2024	Mal	210.000,00
Yedek Parça, Malzeme	07.02.2024	Mal	420.000,00
Yedek Parça, Malzeme	21.02.2024	Mal	417.850,00
Yedek Parça, Malzeme	13.03.2024	Mal	252.670,00
Yedek Parça, Malzeme	13.03.2024	Mal	390.000,00
Yedek Parça, Malzeme	14.03.2024	Mal	411.708,00
Yedek Parça, Malzeme	28.03.2024	Mal	575.305,00
Yedek Parça, Malzeme	06.05.2024	Mal	570.000,00
Yedek Parça, Malzeme	27.05.2024	Mal	593.422,00
Yedek Parça, Malzeme	04.06.2024	Mal	591.255,00
Yedek Parça, Malzeme	25.06.2024	Mal	542.000,00
Yedek Parça, Malzeme	25.06.2024	Mal	542.000,00
Yedek Parça, Malzeme	13.08.2024	Mal	568.025,00
Yedek Parça, Malzeme	15.08.2024	Mal	591.759,00
Yedek Parça, Malzeme	21.08.2024	Mal	335.000,00
Yedek Parça, Malzeme	21.08.2024	Mal	430.000,00
Yedek Parça, Malzeme	21.08.2024	Mal	609.700,00
Yedek Parça, Malzeme	07.10.2024	Mal	375.000,00
Yedek Parça, Malzeme	25.10.2024	Mal	590.000,00
Yedek Parça, Malzeme	06.11.2024	Mal	595.635,00
Yedek Parça, Malzeme	22.11.2024	Mal	569.665,00
Yedek Parça, Malzeme	28.11.2024	Mal	597.150,00

İdare tarafından aynı kapsamda ihale edilebilecek işlerde, kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d bendinde belirtilen parasal limitlerin altında kalmak suretiyle doğrudan temin yönteminin kullanılması 4734 sayılı Kanunda belirtilen uyulması gereken temel ilkelerin göz ardı edilmesi anlamına gelmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, oto yedek parça listesi ile mal alımına ilişkin teknik şartname düzenlenerek 13.02.2024 tarih ve 2024/79266 ihale kayıt numarası ile açık ihale yapıldığı, ancak yaklaşık maliyetin 3 katından daha fazla bir tutarda teklif verilmesi sebebiyle aynı tarihli ihale komisyon kararı ile isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakıldığı, iş makineleri, kamyon, kamyonet, hafif ticari ve binek araçların işçilik dahil bakım ve onarımlarının yaptırılması için 26.03.2024 tarih ve 2024/197772 ihale kayıt numarası ile açık ihale yapıldığı, ancak teklif gelmemesi nedeniyle ihalenin iptal edildiği, 18.10.2022 tarihinde de geçerli teklif bulunmadığından ihalenin iptal edildiği, ihalelere katılım olmadığından ve yeni ihale süreçlerinin uzun olması ve müdürlük tarafından bakımları ve tamiratlarının bir an evvel yapılarak gönderilmesi gereken araçların önem ve aciliyet arz etmesi sebebiyle iş ve işlemlerin yürütüldüğü ifade edilmiş ise de, 2022 yılına ilişkin ihale iptalinin 2024 hesap yılıyla ilgili olmadığı, 2024/79266 İhale Kayıt Numaralı ihale ile 2024/197772 ihale kayıt numaralı ihale dışında yıl boyunca bu ihtiyaçlara ilişkin başkaca bir ihaleye çıkılmadığı, kaldı ki bu iki ihalenin

de dokümanlarında kamyonet, hafif ticari ve binek araçların bulunmadığı, yalnızca iş makineleri ve kamyonlara ilişkin yedek parça ve bakım onarım hizmetini kapsadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, Belediye tarafından yapılan alımların 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen “temel ilkeler” çerçevesinde yine aynı Kanun'da düzenlenen usul ve esaslara göre yapılması gerekmekte olup Kanun'da belirtilen temel ihale usulleri ile yapılması gereken alımlar parçalara bölünmek suretiyle doğrudan temin yöntemi ile yapılmamalıdır.

BULGU 4: Doğrudan Temin ile Yapılan Bazı Mal ve Hizmet Alımı İşlerinin Teknik Şartnamelerinin Fiyat Teklifi Alınmasını Sağlayacak Nitelikte Hazırlanmaması

Belediye tarafından 2024 yılı içerisinde doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen bazı mal ve hizmet alımı işlerine ilişkin teknik şartnamelerin, tereddüte veya yanlış anlamaya yol açmayacak şekilde düzenlenmediği, şartnamelerde yer alan ifadelerin açık ve kesin olmadığı, şartnamelerin mevcut haliyle sağlıklı bir piyasa araştırması yapılması ve fiyat teklifi alınmasına imkan vermediği görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in “Tanımlar” başlıklı 3'üncü maddesinde; alım konusu işin; nev'i, niteliği, varsa proje numarası, miktarı, gereken hallerde yaklaşık maliyeti, kullanılabilir ödeneği ve tertibi ile avans ve fiyat farkı verilecekse şartlarını gösteren, harcama yetkilisinin imzasını taşıyan ve ilgili mevzuatına göre düzenlenen belge, onay belgesi olarak tanımlanmış, “Alımlara ilişkin uygulama esasları” başlıklı 4'üncü maddesinde; alımlar için onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben harcama yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Tebliğ'in “Tekliflerin istenmesi” başlıklı 9'uncu maddesinde; alıma ilişkin belirli kriter ve/veya teknik özelliklerin aranması durumunda, teklif istenirken bu kriter ve/veya teknik özelliklerin de belirtileceği, “Tekliflerin verilmesi, değerlendirilmesi ve alımın sonuçlandırılması” başlıklı 10'uncu maddesinde ise; teklif kapsamında, istenmişse alıma ilişkin kriter ve/veya teknik özellikleri tevsik eden bilgi ve/veya belgelerin de sunulması gerektiğine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirilen yedek parça mal alımı ile araç bakım onarım hizmet alımı işlerine ilişkin teknik şartnamelerde, alınacak mal ve hizmete ilişkin tariflerin açık ve net bir şekilde yapılmadığı görülmüştür.

Örneğin; parçasının bozulduğuna veya bakım ve/veya onarıma ihtiyacı olduğuna yönelik teknik rapor düzenlenen iş makinesi, binek araç, kamyon vb. araçların parçalarının temini ile bu araçların bakım ve onarımları için fiyat teklifi alınmasına ilişkin hazırlanan teknik şartnamelerde araçların yalnızca plakalarına ve genel isimlerine (Örneğin; 06 ABC 123 plakalı Renault Clio) yer verilmek suretiyle teklif alındığı, teknik detaylara yer verilmediği ve işin uygulamasına ilişkin tereddüte veya yanlış anlamaya yol açabilecek düzenlemeler yapıldığı görülmüştür. Örnek verilen araçtan yola çıkacak olursak, Renault Clio marka araç 1991 yılından günümüze kadar üretimi gerçekleştirilen bir araç olup, bu aracın hangi modeline ait olduğu bilinmeyen bir parçaya ilişkin alınan bir fiyat teklifinin sağlıklı olması beklenemez. Benzer sorun, kamyonlar ve iş makineleri için de geçerlidir. Bu şekilde yapılan fiyat araştırmalarında, yedek parça temini ile bakım onarımı gerçekleştirecek firmalardan, yalnızca kendisinde teklife esas araçların plakası kayıtlı olan ve bu sayede araçların teknik özelliklerine ulaşabilen firmaların sağlıklı bir fiyat teklifi verebileceği, diğer firmaların ise genel plaka ve model bilgileriyle teklif sunmalarının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen yedek parça mal alımı ile araç bakım onarım hizmet alımı işlerine ait teknik şartnamelerde, mal ve hizmete ilişkin tariflerin açık ve net olarak yapılmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, bahse konu mal ve hizmet alımı işlerinin teknik şartnamelerinin istekli olabilecek kişiler açısından tereddüte yol açmayacak şekilde işin tüm detayını açıklayacak tarifler yapılması suretiyle oluşturulması ve bu şekilde sağlıklı bir piyasa fiyat araştırması yapılarak doğru ve güvenilir maliyet çalışması yapılmasına imkân sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Mevzuata Aykırı Olarak Tahsis Edilmesi

Belediyenin mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazların mevzuata aykırı olarak tahsis edildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine göre; Belediyenin, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek yetkisini haiz olduğu, aynı maddenin altıncı fıkrasında ise; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre, Şehircilik

ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; belediye meclisinin, taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar verme yetkisini haiz olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; belediyelerin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği, diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği belirtilmiştir. Aynı maddenin devamındaki (d) bendinde ise; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, bu taşınmazların aynı kuruluşlara kiraya da verilebileceği belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ve tahsis edilen bu taşınmazların amaçları dışında kullanılamayacağı belirtilmiştir. Ayrıca maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûllerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. Bu kapsamda çıkarılan Yönetmelik ise Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'tir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; Yönetmelik'in amacının, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine bedelsiz olarak tahsis ve devri ile ilgili işlemlerin usul ve esaslarını belirlemek olduğu belirtilmiş, "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde de; kamu idaresini tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareleri ifade edeceği belirtilmiştir. Yönetmelik ekinde ise; genel bütçeli idareler, yükseköğretim kurulu,

üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri, özel bütçeli diğer idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler (belediyeler, belediyelere bağlı ve belediyelerin kurdukları ve üye oldukları birlik ve idareler, il özel idareleri ve il özel idarelerine bağlı ve il özel idarelerinin kurdukları ve üye oldukları birlik ve idareler) kapsama alınmıştır.

Son olarak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü 09/02/2022 tarih ve E-14399437-622.02-2565576 sayılı Ortak Hizmet Projesi başlıklı genelgesinde; dernek ve vakıflara belediye taşınmazlarının uzun süre kullandırılmasının ortak hizmet projesi değil tahsis niteliğinde olduğu, dolayısıyla ortak hizmet projesi adı altında da olsa dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisi yapılamayacağı açık biçimde belirtilmiştir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri çerçevesinde konu değerlendirildiğinde; Belediye Kanunu’nun 75’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin, tahsisle ilgili bir madde olmayıp ortak hizmet projesi yapılabileceğine ilişkin bir madde olduğu, buna göre Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü’nün “Ortak Hizmet Projesi” başlıklı Genelgesi’nde; ortak hizmet projesi adı altında da olsa dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisi yapılamayacağı anlaşılmaktadır. Yine Belediyenin tahsis gerekçelerinde gösterdiği Belediye Kanunu’nun 75’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; tahsisin “diğer kamu kurum ve kuruluşlarına” yapılabileceği açık olarak belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin 4 adet taşınmazını, belediye şirketlerinin mevzuat hükümlerince kamu kurum ve kuruluşları arasında sayılmamasına rağmen şirketlerine ayrıca yine mevzuat hükümlerince kamu kurum ve kuruluşları arasında sayılmayan kuruluşlardan olan; 2 taşınmazını federasyona, 1 taşınmazını yapı yönetimine, 1 taşınmazını derneğe ve 1 taşınmazını da vakfa, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ve aralarında herhangi bir proje olmaksızın yalnızca protokole ve meclis kararına dayanılarak mevzuat hükümlerine aykırı olarak tahsis ettiği görülmüştür.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, önceki yıllarda yapılan tahsis işlemlerinin mevzuata uygun hale getirilmesi için gerekli çalışmalara başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda bahsedilen durum dolayısıyla mevzuata aykırı olduğu düşünülen tahsis işlemlerinin mevzuata uygun hale getirilmesi için gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Belediyeye Ait Kamu Konutlarının Kullanımı ve Tahsisinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması

Belediyenin kamu konutlarının dağıtımında herhangi bir kriter belirlemeden subjektif ölçütlere göre işlem yaptığı ve sıra tahsisli konutlarda 5 yıl oturma süresini dolduran kişilerin konutlarının boşaltılmadığı görülmüştür.

a) Kamu Konutlarının Tahsisinde Kamu Konutları Yönetmeliği'ndeki Dağıtım Esaslarına Uyulmaması

2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde;

" Bu Kanun;

a) Genel bütçeye giren daireler, katma bütçeli kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, ... Tarafından yurt içinde ve yurt dışında inşa ettirme, satın alma, kiralama suretiyle temin olunan ve bu kurum ve kuruluşlar personelinin yararlanması için ayrılan kamu konutlarını kapsar." hükmü ile "Kamu konut türleri ve konut tahsisi" başlıklı 3'üncü maddesinde;

" ...

b) Görev tahsisli konutlar; yönetmelikte belirlenecek makam ve rütbe sahiplerine, görevlerinin önemi ve özelliği, yetki ve sorumlulukları gereğince tahsis edilen konutlardır.

...

d) Sıra tahsisli konutlar; hizmet süresi, daha önce kamu konutlarından yararlanma durumu ve süresi, çocuklarının ve bakmakla mükellef olduğu aile fertlerinin sayısı, aile fertlerinin gelir durumu, konuttan yararlanma için bekleme süresi, eşinin de bu Kanun kapsamına giren kurum ve kuruluşlarda çalışan personel olması gibi hususlar dikkate alınarak yönetmelikte belirlenecek puanlama esasına göre tahsis edilen konutlardır." hükmüne yer verilmiştir.

Kamu Konutları Yönetmeliği'nin "Görev Tahsisli Konutların Tahsis Şekli" başlıklı 8'inci maddesinde; görev tahsisli konutların Yönetmelik'e ekli (2) sayılı cetvelde belirtilenlere

cetveldeki sıraya göre, yetkili konut dağıtım komisyonu tarafından; “Sıra Tahsisli Konutların Tahsis Şekli” başlıklı 9’uncu maddesinde; sıra tahsisli konutların Yönetmelik’e ekli (4) sayılı puanlama cetveli esas alınarak konut dağıtım komisyonunca hak sahiplerine tahsis edileceği belirtilmiştir. Görev tahsisli konutlar için Yönetmelik’e ekli (2) sayılı cetvelde; kurum ve kuruluşların yetkili makamlarınca bu cetveldeki görev unvanları sırası, hiyerarşi ve görevin önem derecesi esas alınarak görev tahsisli konut tahsis edilecek görev unvanların, her kurum ve kuruluş için bir cetvel halinde ayrıca düzenleneceği ve genelge ile teşkilata duyurulacağı ifade edilmiş; sıra tahsisli konutlar için de Yönetmelik’e ekli (4) sayılı cetvelde konut dağıtımında esas alınacak puanlama kriterlerine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, Kamu Konutları Kanunu kapsamında belediyelerin sayıldığı, görev tahsisli konutların cetveldeki sıraya göre, sıra tahsisli konutların da Yönetmelik’e ekli (4) sayılı puanlama cetveli esas alınarak dağıtılması gerektiği görülmektedir.

Yapılan incelemede,

1) Görev tahsisli konutlar için hiyerarşi ve görevin önem derecesi esas alınarak görev unvanları sırasını belirleyen bir düzenleme bulunmadığı, Yönetmelik’teki genel hükümler çerçevesinde de ekli (2) sayılı cetveldeki sıraya göre dağıtımın yapılması öngörülmesine karşın dağıtımda bu hususun dikkate alınmadığı,

2) Sıra tahsisli konutlar için de Yönetmelik uyarınca ekli (4) sayılı puanlama cetvelinin esas alınması gerektiği halde mevzuata aykırı olarak Belediyenin kendi belirlediği ve hukuki altyapısı olmayan subjektif kriterlere göre dağıtım yapıldığı anlaşılmıştır.

Her kamu idaresi hukuka uygun hareket etmek mecburiyetinde olup idarenin yasaya aykırı hareket etmesinin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı ve bu tür uygulamaların çalışma barışını bozacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, Kamu Konutları Kanunu’nun “Konuttan Çıkma” başlıklı 7’nci maddesinde belirtilen; “ ... e) *Tahsis yapıldıktan sonra oturma şartlarını haiz olmadıkları anlaşılanlar, kendilerine yapılan tebligat tarihinden itibaren iki ay içinde konutu boşaltırlar.*” hükmü dikkate alınarak kamu konutu dağıtım işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

b) Sıra Tahsisli Konutlarda Oturma Süresi Dolan Kişilerin Konutları Kullanmaya Devam Etmesi

Kamu Konutları Kanunu'nun "Oturma süreleri" başlıklı 4'üncü maddesinde; sıra tahsisli konutlarda oturma süresinin beş yıl olduğu, süresi dolduktan sonra bir kişinin şartlı olarak oturmaya devam edebilmesi için konuttan yararlanacak başka birinin olmaması gerektiği; "Konuttan çıkma" başlıklı 7'nci maddesinde, sıra tahsisli konutlarda oturanların beş yıllık oturma süresinin bitiminden itibaren onbeş gün veya yararlanacak başka biri olmaması nedeniyle oturmaya devam etmesine izin verilmiş ise çıkması için idarece yapılan tebligat tarihinden itibaren bir ay içinde konutlardan çıkmak zorunda oldukları; "Konuttan çıkarılma" başlıklı 8'inci maddesinde ise konutların 7'nci maddede belirtilen süreler sonunda boşaltılmadığı durumda, tahsise yetkili makam tarafından ilgili mülki veya askeri makamlara başvurulacağı, bu başvuru üzerine konutun başka bir bildirime gerek kalmaksızın, kolluk kuvveti kullanılarak bir hafta içinde zorla boşalttırılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, sıra tahsisli olarak dağıtımı yapılan 93 adet konutun bulunduğu, bunlardan 29 tanesinde 5 yıllık oturma süresi dolmasına karşın Belediye tarafından konutların boşaltılması yönünde herhangi bir işlem yapılmadığı ve 29 kişinin konutta oturmaya devam ettiği görülmüştür.

Her kamu idaresi hukuka uygun hareket etmek mecburiyetinde olup idarenin yasaya aykırı hareket etmesinin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağı ve bu tür uygulamaların çalışma barışını bozacağı düşünülmektedir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, oturma süreleri sona erenlere tebligat yoluyla bildirim yapılarak tahliye işlemlerinin takip edildiği ifade edilmiş olmakla birlikte konuya ilişkin herhangi bir bilgi ve belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, sıra tahsisli olarak dağıtımı yapılan konutlarla ilgili gerekli takibin yapılarak mevzuatın öngördüğü şekilde işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: İhale Edilen Yapım İşinde İş Artış ve Eksiliş Sürecinin Mevzuatta Öngörülen Usullere Göre Yapılmaması

Belediye tarafından ihale edilen yapım işinde, iş artışı ve iş eksilişlerinde gerekçe raporu ve metraj cetvelinin hazırlanmadığı, mukayeseli maliyetin hesaplanarak ihale yetkilisinin iş artışına ilişkin onayının alınması yerine genel bir onayın alındığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme Kapsamında Yaptırılabilir İlave İşler, İş Eksilişi ve İşin Tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde; yapım

sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin sözleşmeye esas proje içinde kalması, idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilceği hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Proje Uygulanması" başlıklı 12'nci maddesinde; sözleşme konusu işlerle ilgili proje vb teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, idarenin işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak proje değişikliği yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.

Yine aynı Şartname'nin "Sözleşmede Bulunmayan veya Fiyatı Belirli Olmayan İşlerin Fiyatının Tespiti" başlıklı 22'nci maddesinde; işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin bu şartnamede belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edileceği ve idarece onaylanacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Kamu İhale Mevzuatına Göre Yapılan Alımlarda Aranacak Diğer Belgeler" başlıklı 50'nci maddesinin (ç) bendinde, sözleşmede öngörülmeeyen iş artışının zorunlu hale gelmesi ve bu artışın yüklenicisine yaptırılması halinde, buna ilişkin onay belgesi ve ek kesin teminata ilişkin belgenin hakediş dosyasına eklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki maddelerden anlaşılacağı üzere proje değişikliği ve iş artışı yapabilmenin şartları ve süreçleri belirlenmiştir. İş artışlarında idarelerce yapılacak öncelikli işlem, Kanun'un 24'üncü maddesi yer alan hükümler çerçevesinde, iş artışı yapılacak kalemleri gerekçeli bir rapora dayanarak belirlemektir. Daha sonra ise sözleşme kapsamında yaptırılacak yeni iş kalemlerine ait fiyatların belirlenmesi gerekir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi gereğince hem birim fiyat sözleşmeli hem de anahtar teslimi götürü bedel sözleşmeli işlerde iş artış bedeli, ilave işlerin birim fiyatı ile metrajlarının çarpımı sonucu belirlenmektedir. Bu nedenle ilave iş miktarlarının hesaplanıp metraj cetvellerinde gösterilmesi gerekmektedir. Benzer şekilde iş eksilişleri miktarlarının da hesaplanarak metraj cetvelinde gösterilmesi gerekmektedir. Son olarak mukayeseli maliyetin

hesaplanarak ihale yetkilisinin iş artışına ilişkin onayının alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, yapım işlerindeki iş artış ve eksilişlerine ait gerekçe raporu ile metraj cetvelinin hazırlanmadığı ve iş artış ve eksilişine ilişkin ihale yetkilisinden genel bir onay alındığı, iş artışı ve eksilişlerine ait mukayeseli keşfin doğrudan hakediş bedeline eklenerek ödendiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, ihale edilen yapım işlerinde iş artış ve eksiliş süreçlerinin mevzuatta öngörülen usullere göre yapılmasına dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, iş artış ve eksiliş sürecinin mevzuatta öngörülen usullere göre yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: İhale Edilen Yapım İşlerinde Kesin Kabulün Süresinden Önce Yapılması

Belediye tarafından ihale edilen yapım işlerinde, sözleşmelerinde teminat süreleri 18 ay olarak belirlenmesine rağmen kesin kabul işlemlerinin teminat süresi bitmeden yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin 8’inci maddesinde, sözleşmenin ekindeki ihale dokümanı ve diğer belgelerle bir bütün olduğu, sözleşme hükümleri ile ihale dokümanını oluşturan belgelerdeki hükümler arasında çelişki veya farklılık olması halinde ihale dokümanında yer alan hükümlerin esas alınacağı, ihale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki öncelik sıralamasında ilk olarak Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin ve daha sonraları ise teknik şartnamelerin geldiği belirtilmiş, ihale edilen işlere ilişkin sözleşmelerde de bu hüküm aynen yer almıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Teminat süresi” başlıklı 42’nci maddesinde, geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasında geçecek sürenin teminat süresi olduğu, yapım işlerinde teminat süresinin sözleşmesinde aksine bir hüküm yoksa on iki aydan az olamayacağı, sözleşme kapsamında yapım işiyle birlikte ifası istenen montaj, işletmeye alma, eğitim, bakım-onarım, yedek parça gibi destek hizmetlerine ait teminat ve/veya garanti süreleri işlerin özelliğine göre arttırılabileceği veya eksiltilebileceği, bu sürelerin sözleşme veya eklerinde belirtileceği, “Teminat süresindeki bakım ve giderler” başlıklı 43’üncü maddesinde, yüklenicinin işlerin teminat süresi içindeki bakımını yapmak ve tümünü iyi bir şekilde korumak ve çıkabilecek kusur ve aksaklıkları gidermek zorunda olduğu, kullanma ve işletme sonucu olmaksızın ortaya

çıkan kusur ve aksaklıkların giderilmesi ve teminat süresince işlerin bakım giderlerinin yükleniciye ait olduğu, “Kesin kabul” başlıklı 44’üncü maddesinde, kesin kabul için belirlenen tarihte, yüklenicinin yazılı müracaatı üzerine, kesin kabul komisyonu oluşturularak geçici kabuldeki esas ve usullerle kesin kabul yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından ihale edilen yapım işlerine ait sözleşmelerde teminat süresinin 18 ay olarak belirlendiği görülmüş, dolayısıyla kesin kabul işlemlerinin geçici kabul itibar tarihinden 18 ay sonra yapılması gerekirken 12-15 ay aralığında yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, yapım işlerinde kesin kabullerin, sözleşmesinde belirtilen teminat süresi dikkate alınarak yapılmasına dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ihale edilen yapım işlerinde kesin kabulün işin geçici kabul itibar tarihinden başlamak üzere sözleşmesinde belirtilen teminat süresi dikkate alınarak yapılması gerekir.

BULGU 9: Belediyenin Taşıtlarına İlişkin Envanter Kayıtları ile Tescil Kayıtlarının Uyuşmaması

Belediyenin taşıtlarına ilişkin envanter kayıtları ile Türkiye Noterler Birliği trafik tescil kayıtlarının karşılaştırılması sonucu, 7 adet taşıtın Belediye adına tescil kaydının bulunmasına karşılık bunların Belediye envanterinde bulunmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.dddd

Aynı Kanun’un “Mal Yönetiminde Etkililik ve Sorumluluk” başlıklı 48’inci maddesinde ise; kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacağı hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyede fiilen bulunmayan 7 adet taşıtın Türkiye Noterler Birliği tescil kayıtlarının devam ettiği, ancak taşıtların fiili durumlarına ilişkin Belediye tarafından gerekli araştırmanın yapılmadığı ve mevcut durumlarına ilişkin bilgi sunulamadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu doğrultusunda gerekli incelemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Belediye envanter kayıtları ile trafik tescil kayıtlarının uyumlu hale getirilmesi için gerekli inceleme ve soruşturmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Katı Atık Toplama ve Nakli İçin Araç Kiralama Hizmet Alımına İlişkin İhale Süreçlerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

a) 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci Maddesinin Birinci Fıkrasının (b) Bendinde Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması

Belediye tarafından, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde, “Katı Atık Toplama ve Nakli İçin Araç Kiralama Hizmet Alımı” işinin pazarlık usulü ile ihale edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun "Temel ilkeler" başlıklı 5’inci maddesinde; yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu ve diğer ihale usullerinin Kanun’da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hükmü yer almaktadır. Kanun’un bu hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usullerinden olup, pazarlık usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun’da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

Kanun’un pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesinin şartlarını düzenleyen 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması durumlarında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Kanun’da yer alan hükümden anlaşılabileceği üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilen ihtiyaçlar, yapım tekniği açısından özellik arz etmeyen veya yapı

veya can ve mal güvenliğini sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği bulunmayan işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır. Bir durumun, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi açısından, "idarece öngörülemez olay" içerisinde değerlendirilebilmesi için; durumun idare tarafından "öngörülemez", "olağan dışı" ve "idarenin iradesinden bağımsız" nitelikte olması gerekmektedir. Bunun yanında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için diğer şartların yanında ihalenin ivedi olarak yapılmasının da zorunlu olması gerekmektedir. Bununla beraber, ihalenin ivedi olarak yapılması şartı tek başına yeterli olmayıp ivedilik Kanun'da belirtilen doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı gibi ani ve beklenmeyen ve idarenin önceden öngöremediği gibi özel şartlara bağlanmıştır. Bir işin acilen yapımına İdarece karar verildiği durumlarda Kanun'da belirtilen diğer şartlar mevcut değil ise, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması mümkün görülmemektedir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 2022 yılında ihale edilen ve 31.08.2024 tarihinde sona eren "731 Gün süre ile Yakıt Hariç Katı Atık Toplama ve Nakli İşine Ait Araç ve İş Makineleri Kiralanması" hizmet alımı işinin bitim tarihine kadar herhangi bir açık ihalenin gerçekleştirilmediği, 14.08.2024 tarihli ihale onay belgesi ile "61 Gün Süre İle Yakıt Hariç Belediyemiz Sınırları İçerisinde Bulunan Alanlarda Oluşan Katı Atıkları Toplama Ve Nakli İçin Araç Ve İş Makinalarının (Şoförsüz) Kiralama" hizmet alımı işine ait ihaleye çıkıldığı, onay belgesinin ekinde işin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile yapılmasına ilişkin bir gerekçe sunulmadan yalnızca anılan madde bendinin ilgi tutulduğu görülmüştür.

Bahse konu işin, daha önce ihale edilmiş ve bitiş tarihi açıkça belirlenmiş bir hizmete ait olduğu dikkate alındığında, bu işe ilişkin ihtiyacın öngörülebilir nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, ihale konusu işin doğrudan pazarlık usulüyle gerçekleştirilmesi uygun değildir.

Kamu İdaresi cevabında, araç tipi ve konteyner tipine göre mahallelerin gruplandırılarak bölgesel çalışma gerçekleştirildiği, saha verilerinin toplanmasının, sonuca bağlanmasının buna uygun yeni konteyner alımı işlemlerinin başlamasının zaman aldığı, temizlik işleri şantiyesi olarak kullanılan ve ihale şartnamesinde de buna uygun şekilde kullanım alanı olarak belirlenen sahanın daha önce Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından ön tahsisinin gerçekleştirildiği, henüz kesin tahsis işlemlerinin gerçekleşmediği, söz konusu hizmet alım işinin kesintisiz şekilde yürütülmesi gereken ve halk sağlığı ile çevre temizliğini doğrudan etkileyen çöp

toplama işine ilişkin olduğundan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen şartların oluştuğu ifade edilmiş ise de, yukarıda daha önce açıklanan gerekçelerde de görüleceği üzere 2022 yılında ihale edilen ve bitiş tarihi açıkça belli olan hizmete ilişkin yapılacak hazırlıkların zaman alması ve hizmetin kesintisiz sürdürülmesinin önem arz etmesi Kanun'un öngördüğü şartlar açısından yeterli değildir. Aksi yönde yapılacak değerlendirme ile idareler tarafından öngörülebilen ancak ihaleye çıkılmasında gecikilen tüm işlerin pazarlık usulüyle yapılabileceği sonucu doğacaktır. Kaldı ki Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; süreklilik arz eden ihtiyaçların kesintiye uğramaması için ertesi mali yılda gerçekleşecek işler için önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabileceği, yine 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesinde; temizlik hizmetinin de sayıldığı gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmelerinin ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale edilebileceği belirtilerek bu konuda idarelere esneklik sağlanmıştır.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri ve açıklamalar ışığında, ihalelerde, temel ihale usulleri yerine gerekli şartlar oluşmadığı halde, istisnai bir ihale usulü olan 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre pazarlık usulünün tercih edilmesi anılan madde hükümleri yanında, Kanun'un 5'inci maddesinde de ifade edilen ihale ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

b) Pazarlık Usulüyle İhale Edilen Hizmet Alımı İşinin Gerekçesiz Bir Şekilde İptal Edilmesi

Belediye tarafından, 14.08.2024 tarihli onay belgesi ile pazarlık usulüyle ihaleye çıkıldığı ancak ihale yapılmadan ihale saatinden önce gerekçesiz bir şekilde iptal edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesi uyarınca idareler, yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aynı Kanun'un "İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde; *"İdarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğu tespit edildiği hallerde ihale saatinden önce ihale iptal edilebilir."*

Bu durumda, iptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilân edilerek duyurulur. Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir. İhalenin iptal edilmesi halinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir. İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce idareden herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.

İhalenin iptal edilmesi durumunda, iptal nedenleri gözden geçirilerek yeniden ihaleye çıkılabilir.” hükümleri yer almaktadır. Ayrıca Kanun’un “İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar” başlıklı 27’nci maddesinde; ihale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğuna yönelik ifadenin idari şartnamede belirtilmesinin zorunlu olduğuna yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların tespit edildiği hallerde ihalenin idare tarafından iptal edilebileceği, bu durumda iptal nedeninin belirtilmek suretiyle duyurulacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından, 2022 yılında ihale edilen ve 31.08.2024 tarihinde sona erecek olan “731 Gün süre ile Yakıt Hariç Katı Atık Toplama ve Nakli İşine Ait Araç ve İş Makineleri Kiralanması” hizmet alımı işinin bitmesi nedeniyle bulgumuzun (a) bendinde açıklandığı üzere 4734 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında ihale onay belgesi düzenlendiği, 14.08.2024 tarihinde ise 19 firma davet edilerek ihaleye çıkıldığı ancak ihale yapılmadan ihale saatinden önce gerekçesiz bir şekilde iptal edildiği, 15.08.2024 tarihinde ise 6 firma davet edilerek yalnızca teknik şartnamede belirtilen lastik tekerli kepçe sayısının 2 adetten 1 adete düşürüldüğü ve başkaca bir değişiklik yapılmadan işin yeniden aynı usulle ihale edildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, iptal edilen 2024/1064701 ihale kayıt numaralı ihalenin teknik şartnamesinde araçlar için model yılı belirtilmediği, iptal sonrası ihaleye çıkılan 2024/1397998 ihale kayıt numaralı ihalenin teknik şartnamesinde araçlar için model yılı bilgisinin belirtildiği, ayrıca araç sayısının 2 kısım 6 adet olarak artırılması sebebiyle farklılığın oluştuğu, gerekçesiz iptal edildiği belirtilen 2024/1064701 ihale kayıt numaralı ihalede objektif gerekçelerle bu yola gidildiği, ihale gün ve saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı ifade edilmiştir. İdare tarafından, 2024/1064701 ihale kayıt numaralı ihalenin iptali sonrasında 2024/1397998 ihale kayıt numaralı ihaleye çıkıldığı belirtilmiş ise de, 14.08.2024 tarihinde iptal edilen ihalenin hemen sonrasında idarece belirtilen 2024/1397998 ihale kayıt numaralı

ihalenin yapılmadığı, bu ihalenin tarihinin 24.10.2024 olduğu, oysa bulgumuzda da belirtildiği üzere bahse konu ihalenin iptalinden sonra 15.08.2024 ihale onay tarih ve 2024/1083351 ihale kayıt numaralı ihalenin yapıldığı EKAP kayıtlarından görülmektedir. İdare tarafından, iptal edilen ihalenin hemen sonrasında 15.08.2024 ihale onay tarih ve 2024/1083351 ihale kayıt numaralı ihaleden bahsedilmemiş, sanki 14.08.2024 tarihinden hemen sonra 24.10.2024 tarihli ve 2024/1397998 ihale kayıt numaralı ihale yapılmış gibi bir değerlendirmede bulunulmuştur. Bu nedenle bulgumuzun esas dayanağı olan ihaleye ilişkin herhangi bir iptal gerekçesinin bulunmamasına ilişkin verilen cevabın hukuki dayanaktan yoksun olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Belediyenin ihale saatinden önce ihaleyi iptal etme konusunda takdir yetkisi bulunmakla birlikte bu yetki sınırsız kullanılamayacağından saydamlığın, güvenilirliğin ve eşit muamelenin sağlanması gibi Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkeleri ile hukuki belirlilik ilkelerinden bağımsız düşünülmemelidir. Bu nedenle iptal gerekçesinin açıklanması, keyfi uygulamalardan korunmak ve idarenin öngörülebilir bir şekilde hareket ettiğini göstermek açısından önem arz etmektedir.

BULGU 11: Ecrimisil Takdirlerinin Somut Unsur ve Ölçütlere Dayanmaması

Belediyeye ait fuzuli işgale konu bazı taşınmazlara ilişkin ecrimisillerin ilgili mevzuatta belirlenen kriterler esas alınmaksızın belirlendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin sekizinci fıkrasında Belediye mallarına karşı suç işleyenlerin Devlet malına karşı suç işlemiş sayılacağı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasında ise, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz mallar, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisilin isteneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere, ecrimisil tazminatının takdirinde fuzuli şagile konu taşınmaza ilişkin tüm ölçütlerin dikkate alınması, taşınmazın

değerini etkileyecek tüm unsurların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu kapsamda hazırlanacak Kıymet Takdir Komisyonu Raporlarında söz konusu unsur ve ölçütlerin açık ve somut bir şekilde ortaya konulması da hukuki bir zorunluluktur. Nitekim yerleşik Yargıtay Kararlarında da söz konusu zorunluluk; “... ecrimisil hesabı uzmanlık gerektiren bir husus olup, taşınmazın niteliğine uygun bilirkişi marifetiyle keşif ve inceleme yapılarak ve taleple bağlı kalınarak haksız işgal tazminatı miktarı belirlenmelidir. Alınan bilirkişi raporu, somut bilgi ve belgeye dayanmalı, tarafların ve hakimden denetimine açık olmalı ve değerlendirmenin gerekçelerinin bilimsel verilere uygun şekilde HMK’nin 266 vd. maddelerine uygun olarak açıklanması gereklidir...” şeklinde ifade edilmektedir.

Yapılan incelemelerde, Belediyeye ait fuzuli işgal konusu taşınmazlara ilişkin olarak düzenlenen ve 3 kişilik Komisyonca hazırlanan ecrimisil tazminatına ilişkin Kıymet Takdir Raporlarının mevzuatta yer verilen somut ölçüt ve unsurları içermediği, diğer bir deyişle Raporlarda ilgili Müdürlük personelinin uzmanlığına ilişkin olarak yer alması gereken teknik ve somut verilere ve bilgilere yer verilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, ecrimisil bedellerinin her ne kadar Emlak İstimlak Müdürlüğü tarafından 336 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği esas alınarak güncel metrekare rayiç bedelleri üzerinden hesaplandığı, Komisyonca oluşturulan raporlarda bedeli belirleyen personelin uzmanlığına dair gerekli değerlendirme ve çalışmalar yapılacağı ifade edilmişse de, yerinde denetimlerde Kıymet Takdir Raporlarının mevzuatta yer verilen somut ölçüt ve unsurları içermediği görülmüş, söz konusu eksiklikler denetim sürecinde ilgili Müdürlük personeli ile de paylaşılmıştır.

Bu itibarla, ecrimisil takdirini gösterir Kıymet Takdir Raporlarının 2886 sayılı Kanun’un konuya ilişkin hükmünde yer verilen mevzuat hükümleri esas alınacak şekilde hazırlanması büyük önem arz etmektedir.

BULGU 12: Belediye Taşınmazlarının İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılmasının Olağan bir Uygulamaya Dönüştürülmesi

Belediyeye ait bazı taşınmazların ihale yapılmaksızın ecrimisil karşılığında kullandırıldığı, taşınmazları kullanan fuzuli şahil gerçek veya tüzel kişilerin tahliyesine yönelik hukuki iş ve işlemlerin gerçekleştirilmediği, bunun yerine ecrimisil tazminatı belirlenerek taşınmazların kullandırılması uygulamasına devam edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin sekizinci fıkrasında Belediye mallarına karşı suç işleyenlerin Devlet malına karşı suç işlemiş sayılacağı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde ise, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz mallar, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden ecrimisil isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmalarının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı; ecrimisil fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmez ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı; kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, aksi halde ecrimisil alınacağı; işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere, ecrimisil taşınmazlara ilişkin olağan bir yöntem olmayıp, kira süresi bittikten sonra işgaline devam edilen taşınmazlar nedeniyle idarenin maddi bir kayba uğramaması amacıyla getirilen sınırlı süreli bir yöntemdir. Taşınmazı işgali nedeniyle tespit edilen ecrimisillerin kira ödemesi gibi esas alınarak ileriye doğru devam ettirilmesi, 2886 sayılı Kanun'un her türlü satış ve kiralama gibi hususlarda ihale yoluna gidilmesi gerektiğini ifade eden amir hükümlerine aykırıdır.

Yapılan incelemelerde, Belediyece 237 adet taşınmaz fuzuli işgale konu taşınmazın tespit edildiği, İdarenin söz konusu taşınmazları tahliye etme yönünde iş ve işlemlere başvurmadiğı, bunun yerine ecrimisil uygulamasının olağan bir uygulamaya dönüştürüldüğü tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, her ne kadar Emlak İstimlak Müdürlüğü tarafından yapılan ecrimisil uygulamalarının genellikle geçici olan ve süreklilik arz etmeyen (şantiye alanları vb.) işgallere yönelik olarak yapıldığı, kiralamaya uygun işgallerde kiralama işlemleri yapabilmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiş ise de, 237 adet taşınmaza ilişkin dosyanın

incelenmesi neticesinde söz konusu alanların geçici olmayan ve süreklilik arz eder nitelikte olduğu görülmüş olduğundan söz konusu cevap bulgu konusu hususu karşılar nitelikte değildir.

Bu itibarla, önceki yıllar Sayıştay Denetim Raporlarında da yer verildiği üzere mevzuat hükümlerine aykırı olarak olağan bir taşınmaz yönetim biçimine dönüşen ecrimisil uygulamasına devam edilmesi yerine fuzuli işgale konu söz konusu taşınmazların tahliye işlemleri gerçekleştirildikten sonra 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmesi hukuki bir zorunluluktur.

BULGU 13: İşçi Ücretlerinden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikaya Ödenmemesi

Belediye bünyesinde çalışan işçi personelden kesilen sendika aidatlarının süresi içerisinde ilgili sendikaya gönderilmediği görülmüştür.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun "Üyelik aidatı" başlıklı 18'inci maddesinin bir ila üçüncü fıkralarında; üyelik aidatının miktarının sendika ve konfederasyonların tüzüklerinde belirtilen usul ve esaslara göre genel kurul tarafından belirleneceği, aidatların işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödeneceği, ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işverenin bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlü olduğuna hükmedilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından işçi aylıklarından kesilerek bir ay içerisinde banka hesaplarına yatırılması gereken 4.112.167,08 TL'nin ilgili sendikaya gönderilmediği, söz konusu sendika alacağının gerek 2024 yılı gerekse önceki yıllara ilişkin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, işçi ücretlerinden kesilen ancak ödemesi yapılmayansendika aidatlarının ödenmesi hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, 6356 sayılı Kanun uyarınca İdarenin Sendika tarafından talebi halinde faiz yüküyle karşı karşıya kalmaması için personel ücretlerinden kesilen aidatların süresinde ivedilikle ödenmesi önem arz etmektedir.

BULGU 14: Belediye Meclisi Tarafından Zabıta Müdürlüğüne Verilmiş Olan Denetim Görevinin Meclis Kararında Belirtildiği Şekilde İfa Edilmemesi ve Denetim Sonuçlarının Gereği İçin İlgili Birimlere Bildirilmemesi

Belediye Meclisince 2024 yılında Zabıta Müdürlüğüne verilmiş olan emlak satış ofisleri ile konfeksiyon imalathaneleri ve terzi işyerlerinin denetlenmesi görevinin ilgili Meclis Kararlarında çerçevesi çizildiği şekilde ifa edilmediği, söz konusu denetimlerin sadece ruhsat denetimi şeklinde gerçekleştirildiği, yapılan ruhsat denetimlerinde ise ruhsatı olmayan veya ruhsatında eksiklik bulunan işyerlerinin gerekli idari iş ve işlemlerinin tesisi amacıyla Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne bildirilmediği, söz konusu eksikliklerin giderilip giderilmediğine yönelik kontrol ve izleme denetimlerinin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Zabitanın görev ve yetkileri" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasında belediye zabıtasının, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygulayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Anılan hükme 5393 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince çıkarılan Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin zabitanın görevlerine ilişkin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde de yer verilmiş olup, anılan bendin (6) numaralı alt bendi ile de kanunların belediyelere görev olarak verdiği takip, kontrol, izin ve yasaklayıcı hususları yerine getirmek görevi Zabıta Müdürlüğüne verilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in zabitanın yetkilerine ilişkin 11'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü ile zabıta, görevleri ile ilgili konularda işyerlerinde denetim yapmak, sahip veya işletenlerinden ilgili belgeleri istemek ve haklarında tutanak düzenlemek yetkisine sahiptir.

Yine 5393 sayılı Kanun'un 51'inci maddesi hükmü kapsamında çıkarılan Çankaya Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü Kuruluş, Görev, Yetki, Sorumluluk, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Görevleri" başlıklı 10'uncu maddesinde yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri esas alınarak zabitanın görevleri sıralanmış, anılan maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (7) numaralı alt bendinde ise Belediye cezaları ile ilgili olarak

kanunlar uyarınca belediye meclisinin koymuş olduğu yasaklara aykırı hareket edenler hakkında gerekli işlemleri yapmak görevi ayrıca vurgulanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, 02.02.2024 tarih ve 2024-67 sayılı Belediye Meclis Kararı ile ilçe sınırları içerisinde faaliyet gösteren emlak satış ofislerinin denetlenmesine; 05.03.2024 tarih ve 2024-114 sayılı Belediye Meclis Kararı ile ilçe sınırları içerisinde faaliyet gösteren konfeksiyon imalatı ve terzi gibi iş yerlerinde fahiş fiyat artışlarının önlenmesi amacıyla fiyat listelerinin ilgili esnaf odalarınca belirlenen tarifelere uygun olup olmadığının incelenmesine karar verilmiş, 2024-67 sayılı Belediye Meclis Kararı ile söz konusu denetimin ofislerin ruhsat ve vergi levhaları ile sınırlı yapılmasına ilişkin önerge reddedilmiş, Belediye Meclisince söz konusu inceleme ve denetim görevleri ise Zabıta Müdürlüğüne verilmiştir.

Ancak yapılan incelemelerde;

- Gerek 2024-67 gerekse 2024-114 sayılı Belediye Meclis Kararlarına aykırı olarak Zabıta Müdürlüğüne ofis ve işyerleri nezdinde sadece ruhsat denetimi gerçekleştirildiği,

- Tutanak yerine “İş Yeri Takip Formu” düzenlendiği, bir kısım formlarda denetimi gerçekleştiren denetim ekibinde yer alan zabıta memurlarının ad, soyad ve imza bilgilerinin bulunmadığı,

- Yapılan ruhsat denetimleri sonucunda ruhsatsız veya mevzuata aykırı ruhsatla çalışan ofis ve işyerlerine 15 günlük süre verildiği, İş Yeri Takip Formlarında söz konusu ofis ve işyerlerinin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne yönlendirildiğinin ifade edildiği ancak işyeri ve ofis sahiplerinin önemli bir kısmının verilen 15 günlük sürede Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne müracaat etmediği, Zabıta Müdürlüğüne ruhsata yönelik gerekli iş ve işlemlerin temini amacıyla bu işyeri ve ofislerin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne gerek şifahi gerekse yazılı bir şekilde bildirilmediği, söz konusu bildirimlerin yapılmamasına rağmen Zabıta Müdürlüğüne kontrol ve izleme denetimlerinin gerçekleştirilmediği,

tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, her ne kadar Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne yönlendirme, süre verme ve takip formu düzenleme uygulamasının kaldırıldığı, herhangi bir kapsam sınırlamasına gidilmediği, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren işyerlerine

durum tespit tutanağı düzenlenerek Belediye Encümenine sunulduğu, alınan kararlara göre gerekli idari işlemlerin yerine getirildiği ifade edilmişse de, söz konusu cevap yukarıda yer ayrıntılı olarak yer verilen tespitlerden görüleceği üzere bulgu konusunu karşılar nitelikte olmayıp, ayrıca hukuki dayanaktan da yoksundur.

Bu itibarla, Belediye Meclisi Kararlarına uygun bir şekilde denetim görevinin ifa edilmesi şeklindeki amir hüküm gereğince Zabıta Müdürlüğünce denetimlerde kapsam sınırlamasına gidilmemesi, denetim sonuçlarını gösteren formların/tutanakların eksiksiz olması ve sonuçların Belediyenin ilgili birimlerine bildirilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 15: Teyit Süreçlerindeki Eksiklikler Nedeniyle Gerçeğe Aykırı Düzenlenen Kefalet Senetlerinin Kabul Edilmesi

Belediye tarafından ihale edilen bazı işler ile 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında yapılacak işler için, yükleniciler tarafından teminat olarak sunulan kefalet senetlerine ilişkin teyit süreçlerinin sağlıklı yürütülmemesi sonucunda, daha sonradan gerçeğe aykırı olduğu tespit edilen senetlerin kabul edildiği görülmüştür.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un "Çeşitli hükümler" başlıklı 8'inci maddesinde; bu Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde yürütülecek projeler için yapım işini üstlenen yapı müteahhidinin yapı ruhsatı alınmadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Başkanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlamanın zorunlu olduğu belirtilmiştir.

6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin "Uygulama alanında hak sahipliği ve diğer uygulamalar" başlıklı 13'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinde; riskli yapının/yapıların bulunduğu parsellerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerince uygulamada bulunuluyor ise, yapım işini üstlenen yapı müteahhidince yapı ruhsatı alınmadan önce yapı yaklaşık maliyet bedelinin % 6'sı kadar teminatın idareye verilmesinin mecburi olduğu belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde " ... *Teminat Mektubu: Bankalar tarafından verilen teminat mektupları ile Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerini,...* "

hükmü yer almakta olup, kefalet senedi Kanun'un 34'üncü maddesinde teminat olarak kabul edilebilecek değerler arasında sayılmıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 18.1.3. maddesinde; *“İhale Uygulama Yönetmeliklerinin ‘Teminatlar’ başlıklı ilgili maddelerinde; “Gerekli görüldüğünde, teminat mektuplarının teyidi idarelerce, ilgili bankanın genel müdürlüğünden veya şubesinden ya da ilgili sigorta şirketinin genel müdürlüğünden veyahut yetkilendirilmiş merkezi kuruluşların internet sayfaları üzerinden yapılabilir. Resmi yazışma yoluyla yapılan teyitlerde, bankanın veya sigorta şirketinin en az iki yetkilisinin imzasının bulunması gerekir.” denilmektedir. Buna göre; teminat mektuplarının altına teyide yönelik ibare eklemek isteyen bankanın/sigorta şirketinin; “Bu teminat mektubunun teyidi için, (... .com.tr) posta adresine veya (.....) no.lu faksa teminat mektubu içeriğindeki bilgileri içeren yazı yazılarak idarelerce bu teminat mektubu ile ilgili teyit alınabilir. ...” hükmü yer almaktadır.*

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “Yasak fiil ve davranışlar” başlıklı 25'inci maddesinde; sahte belge düzenlemenin, kullanmanın veya bunlara teşebbüs etmenin yasak fiil ve davranışlar arasında olduğu, “İhalelere katılmaktan yasaklama” başlıklı 26'ncı maddesinde; 25'inci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre ihalelerden yasaklama kararı verileceği belirtilmiştir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1'inci maddesinde;

“(1)Bu Kanunun amacı, ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tâbi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilât, yönetim, çalışma esas ve usûlleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir.

(2) Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, araçlar, aktüerler ile sigorta eksperleri bu Kanun hükümlerine tâbidir. ”,

“Ruhsat başlıklı” 5'inci maddesinde; *“(1) Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, faaliyete geçebilmek için, faaliyet göstermek istedikleri her bir sigorta branşında*

Müsteşarlıktan ruhsat almak zorundadır. Alınan ruhsatlar, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicil Gazetesi ile Türkiye çapında dağıtımı yapılan ve tiraj bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde ilan ettirilir.”,

“Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği” başlıklı 24’üncü maddesinde ise; “(1) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ve 4632 sayılı Kanuna göre kurulan emeklilik şirketleri merkezi İstanbul’da bulunan ve kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğine giriş aidatını ödeyerek üye olmak zorundadır.” hükümleri yer almaktadır.

Hazine Müsteşarlığının teşkilat ve görevlerine ilişkin olarak 4059 sayılı Kanun’da yer alan düzenlemeler Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine göre oluşturulan idari teşkilat yapısına geçiş sürecinde 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılmış, böylece Müsteşarlığın ve dolayısıyla onun bünyesindeki Sigortacılık Genel Müdürlüğü ile Sigorta Denetleme Kurulunun hukuki varlığına son verilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesindeki Sigortacılık Genel Müdürlüğü ile Sigorta Denetleme Kurulunun birleştirilmesi ile 18.10.2019 tarihli ve 47 Sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesine dair görevleri yürütmek amacıyla Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) kurulmuş, Kararname’nin “Kurumun görev ve yetkileri” başlıklı 4’üncü maddesinde; 5684 sayılı Sigorta Kanunu da dahil olmak üzere kurumun diğer mevzuatlarda yer alan sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin görev ve yetkileri yürüteceği ifade edilmiştir.

Kurum anılan düzenlemelerdeki yetkilere istinaden ülke çapında faaliyet gösteren yetkili sigorta şirketlerini kendi internet sayfasında ilan etmekte ve sigorta şirketlerinin düzenledikleri kefalet senetlerinin geçerliliği için Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin (SBM) internet sitesinde bulunan "Sigortam360" uzantısının "Poliçeler" sekmesindeki “<https://online.sbm.org.tr/ovm-police/public/kefaletSenedi/sorgu.sbm>” adresi ile e-Devlet üzerinden sorgulama imkanı sunmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından gerçekleştirilen ihaleler ile 6306 sayılı Kanun kapsamında yüklenicilerden alınan kesin kefalet senetlerinden; ihale kapsamında alınanlardan 2 adet, 6306 sayılı Kanun kapsamında alınanlardan da 9 adet olmak üzere toplam 11 adet kefalet senedinin yukarıda bahsedilen şekilde teyit edilemediği ve teyit edilemeyen bu kefalet senetlerinin sahte oldukları tespit edilmiştir. Sahte olduğu tespit edilen kefalet senetlerinde de iki unsurun ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlardan birincisinde, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun ilan ettiği kefalet senedi düzenlemeye yetkili sigorta şirketinin adının yanına kefalet ibaresi eklenmek (Örneğin: Yetkili sigorta şirketi ABC Sigorta A.Ş iken ABC Kefalet Sigorta A.Ş ismi kullanılmakta) ve amblemini benzetmek suretiyle yetkili sigorta şirketinin kefalet senedi düzenleyen şirketi izlenimi verilmektedir. İkincisinde ise, bizzat yetkili sigorta şirketinin kendisiymiş izlenimi verilmektedir. Her iki durumda da kefalet senetlerinin üzerindeki KEP adresleri ile yetkili sigorta şirketlerinin KEP adreslerinin uyuşmadığı, teyit için eklenen karekodların yetkili sigorta şirketinin internet sayfasına değil de başka bir internet sayfasına yönlendirme yaptığı, son olarak e-Devlet üzerinden erişime açılan kefalet senedi sorgulama ekranında da poliçelerin doğrulanmadığı tespit edilmiştir. İdarenin, teyit işlemlerini yukarıda bahsedilen doğrulama yöntemleri ile yetkili sigorta şirketlerinin kendi KEP adresleri ve internet sayfaları yerine senedin üzerinde yer alan KEP adresleri üzerinden ve karekodlar üzerinden gerçekleştirdiği ve gerçeğe uygun olmayan kefalet senetlerini kabul etme konusunda yanlışlığa düştüğü görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bahse konu kefalet senetleri hakkında suç duyurusunda bulunulduğu, teyit süreçlerine ilişkin gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kefalet senetlerinin teyit işlemlerinde gerekli özenin gösterilmesi, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun sunduğu doğrulama yöntemlerinin kullanılması ve senet üzerindeki KEP adresleri ile şirket ünvanlarının karşılaştırılması önem arz etmekte olup sahte kefalet senedi sunan yüklenicilere ise 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu uyarınca gerekli yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 16: Sayıştay Denetim Raporlarının Belediye Meclisine Sunulmaması

Sayıştay Denetim Raporlarının bilgi ve gereğinin yapılması için Belediye Başkanı tarafından Belediye Meclisine sunulmadığı ve dolayısıyla denetim sonuçları hakkında Belediye Meclisinin bilgilendirilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Denetimin kapsamı ve türleri" başlıklı 55'inci maddesinde; belediyelerde iç ve dış denetimlerin yapılacağı ve denetimlere ilişkin sonuçların kamuoyuna açıklanarak meclisin bilgisine sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Sayıştay Denetim Yönetmeliği'nin "Denetim raporları" başlıklı 35'nci maddesinde ise; Rapor Değerlendirme Kurulunca görüş verilen mahalli idarelere ait denetim raporlarının ilgili mahalli idarelerin meclislerine bilgi ve gereği için gönderileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, mahalli idarelerin denetimleri sonucunda düzenlenen denetim raporlarının, denetim sonucundan bilgi edinmeleri ve gereğini yapabilmeleri için mahalli idarelerin meclislerine gönderilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Sayıştay Başkanlığı tarafından bilgi ve gereği için Çankaya Belediye Başkanlığı'na gönderilen 2023 yılı ve önceki yıllara ait Sayıştay Denetim Raporlarının bilgi ve gereğinin yapılması maksadıyla Çankaya Belediyesi Meclisine sunulmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, Sayıştay Başkanlığının denetim sonuçları hakkındaki yazısının mecliste okunduğu ifade edilmiş ise de, konuya ilişkin meclis tutanağı incelendiğinde yalnızca Sayıştay Başkanlığının yazısının okunduğu, yazı ekinde yer alan Sayıştay Raporu'na ilişkin herhangi bir bilgilendirme yapılmadığı, rapor maddelerinin görüşülmediği anlaşılmıştır. Oysa 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesinin lafzında açıkça, düzenlenen denetim raporlarının, denetim sonucundan bilgi edinilmesi ve gereğinin yapılabilmesi için gönderileceği belirtilmiş, yine madde gerekçesinde; madde ile denetim sonuçlarının etkin bir şekilde takibini sağlamak için denetim raporlarının meclise sunulması ve kamuoyuna açıklanması sisteminin getirildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri doğrultusunda Sayıştay Denetim Raporlarının Belediye Meclisine sunulması, gündeme alınması ve rapor maddelerinin görüşüldüğünün tutanaklarda yer alması gerekmektedir.

BULGU 17: Hayvan Bakımevinin Kapasitesinin Yetersiz Olması Nedeniyle Sahipsiz Sokak Köpeklerinin Müşahede Altında Tutulamaması

Belediye tarafından, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında yapılan hayvan bakımevinin kapasitesinin yetersiz olduğu, bu nedenle Kanun uyarınca toplanması zorunlu olan sahipsiz köpeklerinden birçoğunun toplanarak bakımevlerinde müşahede altına

alınmadığı ve şehir merkezinde bir kısmı sürü halinde olmak üzere çok sayıda sahipsiz sokak köpeğinin bulunduğu görülmektedir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nun 6’ncı maddesinin 4’üncü fıkrasında; *“Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir ve rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.”* ifadelerine yer verilmiş, “Yasaklar” başlıklı 14’üncü maddesinde; yerel yönetimler adına toplanan sahipsiz hayvanlarını bakımevi dışında bir yere terk etmek veya bakımevinde barındırılan köpekleri bakımevi dışında bir yere bırakmak yasaklanmıştır.

Kanun’un “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinde; *“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan (...) belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar.*

Birinci fıkra da belirtilen hayvanlar, ilgili belediyeler tarafından hayvan bakımevine götürülür. Hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan belediyeler ile il özel idareleri ise sorumluluk alanındaki bu hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürür. Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir. Rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.

Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen ya da bu kaynağı başka amaçlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.” hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun’un Geçici 4’üncü maddesinde; *“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlüdür.*

Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, Büyükşehir Belediyeleri, İl Belediyeleri ve nüfusu 25.000’i aşan belediyeler, hayvan bakımevleri kurmak, mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmek, sorumlulukları altındaki mülki idare sınırları içerisindeki sahipsiz veya güçten düşmüş ya da insan ve toplum sağlığını tehdit eden sahipsiz hayvanları toplamak ve rehabilite edilen köpekleri sahiplendirinceye kadar kurmuş oldukları hayvan bakımevlerinde barındırmakla yükümlüdürler.

Yapılan incelemede, Belediyenin 1.000 köpek kapasiteli mevcut hayvan bakımevinin kapasitesinin yetersiz kaldığı, bu nedenle rehabilite edilerek sahiplendirilinceye kadar bakımevinde tutulması gereken köpeklerin toplatılmadığı, sokaklarda bir kısmı sürü halinde olmak üzere birçok sahipsiz köpeğin dolaştığı, ancak bunlarla ilgili olarak mevzuat hükümleri çerçevesinde herhangi bir işlem tesis edilemediği görülmüştür.

Söz konusu bu durum, 5199 sayılı Kanun hükümlerine açıkça aykırılık teşkil etmekle birlikte, özellikle sahipsiz köpeklerin sebep olabileceği saldırılar nedeniyle insan ve toplum sağlığını tehdit etmekte ve önceki yıl Sayıştay Raporunda da belirtildiği üzere Belediyeye karşı tazminat davası açılması riskini bünyesinde barındırmaktadır.

Her kamu idaresi hukuka uygun hareket etmek mecburiyetinde olup idarenin içinde bulunduğu bir takım özel durumlardan ötürü yasaya aykırı hareket etmesinin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı açıktır.

Kamu İdaresi cevabında, bakımevinin kapasitesinin artırımına yönelik inşaat faaliyetinin başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, insan ve toplum sağlığını korumak, Belediyenin karşı karşıya gelebileceği ekonomik yüklerden korunmak ve hukuk devleti olmanın gereği olarak mevcut kanuni düzenlemelerin emredici hükümlerine uygun olarak hareket ederek hayvan bakımevlerinin mevcut kapasitelerinin artırılmasına yönelik işlemlerin yapılması, sahipsiz hayvanların toplanması ve sahipsiz köpeklerin sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılması gerekmektedir.

BULGU 18: İmar Kanunu’nda Yer Alan Bina Yüksekliklerinin Serbest Olarak Belirlenemeyeceği Kuralına Uyulmaması

Belediyenin, imar planlarında bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceği kuralı gereğince, kat yüksekliği serbest olarak bırakılmış eski imar planları hakkında yapılması gereken çalışmaları zamanında tamamlamadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması” başlıklı 8’inci maddesinde 7221 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmış ve bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceği hükmü getirilmiştir. Bu değişiklik imar planlarında serbest olarak belirlenmiş bina yüksekliklerinin belirli olması ve vatandaşlar arasındaki mağduriyetin önlenmesi olarak gerekçelendirilmiştir.

Vatandaşların mağdur edilmemesi ve işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması amacıyla ilgili idarelere bir geçiş süresi verilmiş ve kat yüksekliklerinin serbest olarak bırakıldığı planların kat yüksekliklerinin belirlenmesine ilişkin plan değişikliklerini ve revizyonlarını meclis kararı ile 1.7.2021 tarihine kadar yapmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Kanun’daki bu düzenlemelere göre; bina yükseklikleri serbest olarak belirlenmiş alanlarda plan değişikliği ve revizyonu yapılınca kadar yapı ruhsatı düzenlenemeyecektir. Belirlenen süre içerisinde söz konusu alanlarda yer alan parsellere ilişkin yapı ruhsatı başvurusu olduğunda alana yönelik plan değişiklikleri ve revizyonlarının süre sonu beklenmeden öncelikli olarak yapılması gerekmektedir.

Anlaşıldığı üzere, belediye sorumluluk alanında gerek parsel gerek alan bazında 01.07.2021 tarihine kadar bina yükseklikleri belirlenmeden serbest olarak bırakılmış imar planı kalmamalıdır.

Yapılan incelemede, Çankaya Belediyesince söz konusu tarihe kadar tamamlanması gereken imar planı değişikliklerinin yapılmadığı ve bina yükseklikleri serbest olarak bırakılmış imar planları ile ilişkili uygulama planları gündeme geldikçe peyderpey ve herhangi bir plan ve programa tabi olmaksızın kat yüksekliklerinin belirlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Kat yüksekliği serbest olarak tanımlı kalmış planlı alanların / ada/parsellerin kat yüksekliklerinin idare tarafından resen belirlenmesi uygulamasına 2024 yılı içinde de devam edilmekte ve bazı mülk sahiplerinin mülkiyetlerindeki ada/parseller için kat yüksekliklerini idareye başvurarak belirlemeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mekânsal Planlama Müdürlüğünün 20.09.2021 tarih ve 1765137 sayılı yazısı ile bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlendiği ve mevzuat ile ilgili idaresince yüksekliğin belirlenmesi gereken alanlarda 01.07.2021 tarihinden sonra da plan değişikliklerinin yapılabileceği görüşü kapsamında çalışma yapıldığı belirtilmektedir. Yılı içinde de 7 plan değişikliği uygulamasında bu minvalde çalışma yapılmıştır. Uygulamada yılı içinde yapıldığı belirtilen kat yüksekliği belirlenmesi çalışmaları mülk sahiplerince önerilen uygulama imar planı değişikliklerine ilişkindir. Özellikle kamu mülkiyetindeki bazı parsellerde, arşiv kayıtlarında yeterli bilgi bulunmayan eski plan alanlarında vb. çalışma yapılmamakta, kat yüksekliği serbest bırakılmış parsellerle ilgili bir plan değişikliği talebi geldiğinde bu çalışma yapılmaktadır. Bakanlık görüşünün, yasa ile verilen süreyi uzatmak amacını taşımayacağı ve çalışmaların yapılmaması durumunda yetkinin Bakanlığa geçeceği düzenlemesi sebebiyle yetki sorunu yaşanmamasına yönelik olduğu bilinmelidir. İdarenin yılı içinde "Kat yüksekliğinin belirlenmesi talebi" olan dava muhatabı da olduğu göz önüne alındığında, çalışmalarını plan değişiklik talepleri olup olmadığından bağımsız olarak tamamlaması gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, gerekli çalışmaların bir eylem planı dahilinde ivedilikle tamamlanması ve mevcut uygulamanın sürdürülmesine bağlı olarak gerek vatandaşlar gerekse İdare aleyhine gelişebilecek olumsuzluklara mahal verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 19: Belediyenin Mali Tablolarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

Belediyenin yıllık ve diğer mali tablolarının Kurumun resmi internet sitesinde yayımlanmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484'üncü maddesinde; mali tabloların, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanıp belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulacağı belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali raporlama birimi" başlıklı 310'uncu maddesinde; kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim olduğu ve kapsama dâhil her kurumsal birimin bir mali raporlama

birimi olduğu, “Mali raporlamada sorumlular” başlıklı 311’inci maddesinde; kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu, “Mali raporlamada düzenlenecek temel mali tablolar ve diğer mali tablolar” başlıklı 313’üncü maddesinde; kamu idarelerince hazırlanacak mali tablolar sayılmış ve bunların kamuoyunun bilgisine sunulacağı hüküm altına alınmıştır. Mezkûr Yönetmelik’in 314-326’ncı maddelerinde ise, belirtilen mali tabloların hazırlanma kriterleri ifade edilmektedir.

Diğer taraftan Söz konusu Yönetmelik’in “Mali raporlamada süreler” başlıklı 327’nci maddesinde ise, temel mali tabloların yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın nisan ayı sonuna kadar, diğer mali tabloların ise aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar hazırlanarak idarelerin resmî internet sitesinde yayımlanması gerektiği, kamu idare hesaplarının Sayıştaya verilmesi kapsamında hazırlanan mali tablolar ile elektronik ortamda yayımlanan mali tablolar arasında farklılık olması halinde nedenlerinin mali tablonun dipnotlarında açıklanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Çankaya Belediyesinin internet sitesi incelendiğinde, Kurumun yıllık temel mali tabloları ile diğer aylık mali tablolarının yayımlanmadığı görülmüştür.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, 2025 yılı içerisinde mali tabloların internet sitesinde yayımlanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun olarak mali tabloların mevzuatın emrettiği şekilde İdarenin internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir.

BULGU 20: Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

Mal Müdürlüğünden alınan aile cüzdanları için tahsil edilen bedellerin hiçbir şekilde Belediye hesapları ile ilişkilendirilmemesi gerektiği halde alım bedellerinin bütçeden ödenmesi ve bunların satışı sonucu tahsil edilen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi suretiyle Belediye hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliği’nin “Evlendirme Memurluğunun Görev, Yetki ve Sorumlulukları” başlıklı 6’ncı maddesinde; evlendirme memurlarına aile cüzdanı düzenleme

görevi verilmiş olup belediye personeli arasından görevlendirilen evlendirme memurlarının belediye başkanına karşı sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Aile Cüzdanlarının Mal Sandıklarından Alınması" başlıklı 54'üncü maddesinde; aile cüzdanlarının il ve ilçe mal sandıklarınca evlendirme memurlarına kredili olarak verileceği, bu cüzdanların zimmetle verilmesi ve bedelinin tahsili hususlarında Devlet Muhasebesi Muamelat ve Genel Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile hem muhasebe yönetmeliklerine atıf yapılmış hem de aile cüzdanlarının ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe müdürlüğünce belediye tarafından görevlendirilecek yetkili memurlara zimmetle verilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler" başlıklı 498'inci maddesine göre; değerli kâğıtlar kapsamında olan aile cüzdanları yetkili memurlara, satıldıkça bedeli teslim edilmek üzere zimmetle verilir. Aynı maddenin devamındaki hükme göre ise yetkili memurlar, muhasebe birimlerinden zimmetle aldıkları değerli kâğıtların satış hasılatını en çok on beş günde bir ve her halde mali yılın son iş gününde ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe birimi veznesine veya banka hesabına yatırmak zorundadırlar.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; aile cüzdanlarının Belediyenin yetkili memurları tarafından mal müdürlüğünden zimmetle ve bedelsiz alınacağı, söz konusu cüzdanlar satıldıkça tahsil edilen tutarların mevzuatta belirlenen sürelerde ilgili mal müdürlüğüne yine yetkili memurlar tarafından yatırılması gerektiği anlaşıldığından Belediyenin aile cüzdanlarının satın alınması, satılması, muhafaza edilmesi ve muhasebeleştirilmesi ile ilgili herhangi bir yükümlülüğü olmadığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden karşılandığı, cüzdanların ilgililere satışı yapıldıkça tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedildiği ve bunlara ilişkin işlemlerin Belediye muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

Bu husus önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olup herhangi bir düzeltici işlem yapılmamıştır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, değerli kâğıt niteliğini haiz aile cüzdanlarına ilişkin yetkili memur eliyle gerçekleşen teslim işlemlerinin zimmetle yapılması, cüzdanların alım ve satışına ilişkin işlemlerin Belediye ve Belediyenin muhasebe kayıtları ile ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 21: Ankara Büyükşehir Belediyesinden Aktarılabak Payların Takibinin Yapılmaması

Ankara Büyükşehir Belediyesince tahsil edilerek Çankaya Belediyesine aktarılması gereken otopark işletme gelirlerinin Çankaya Belediyesince takip ve tahsil edilmediğı, müze gelirlerine ilişkin ise hiçbir muhasebe kaydının yapılmadığı görölmüştür.

Ankara Büyükşehir Belediyesi;

· 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesi uyarınca, anılan Kanun'un 7'nci maddesine göre tespit edilen araç park yerlerinin işletilmesinden elde ettiğı gelirin %50'sini,

· 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 97'nci maddesi uyarınca; Cumhurbaşkanlığına bağılı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'i tutarında tahsil ettiğı müze payının ise %75'ini,

ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılmalıdır.

Özetle; Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen; araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'si ve müze payının %75'i üzerinden Çankaya Belediyesinin nüfusu esas alınarak belirlenen tutarın Belediyeye gönderilmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca belediye gelirlerinin takip ve tahsil sorumluluğı öncelikle belediye başkanındadır. Bununla beraber 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60'ıncı maddesi ile gelirlerin takip ve tahsilinden sorumlu kılınan bir diğere organ mali hizmetler birimidir.

Dolayısıyla Ankara Büyükşehir Belediyesinden herhangi bir aktarım yapılmayan ve/veya zamanında aktarılmayan bahse konu gelirlerin takibine ilişkin sorumluluk Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Müdürlüğündedir.

Yapılan incelemede, Çankaya Belediyesince otopark işletme gelirlerinin takip ve tahsiline ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı, müze gelirlerinin takip ve tahsiline ilişkin defter kayıtlarının da bulunmadığı görölmüştür.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, Ankara Büyükşehir Belediyesi ile görüşülerek bir kontrol mekanizması kurulacağı ve gerekli işlemlerin yapılacağı belirtmiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynağının etkili, ekonomik ve verimlilik ilkelerine uygun elde edilmesini sağlamak için Belediye tarafından söz konusu payların doğru ve zamanında Belediyeye aktarılmasını sağlamak üzere kontrol mekanizması kurulmalıdır.

BULGU 22: Belediyenin Bütçe İçi İşletmeleri ve Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması

Belediye bünyesinde yer alan İşletme Müdürlüğüne, dört işletmeden biri hariç işletmelere ilişkin izleme ve değerlendirme raporlarının hazırlanmadığı görülmüştür.

İşletme Müdürlüğüne, Belediye, şirket, işletme ve diğer organizasyonlar ile bilgi akışı, danışma, işbirliği, kaynakların kullanımı, planlama, istihdam gibi konularda etkin bir eşgüdümün sağlanması için gerekli her türlü girişimde bulunma görevleri verilmiştir.

Çankaya Belediye Meclisinin 07.08.2018 tarihli birleşiminde oybirliğiyle kabul edilen “İşletme Müdürlüğü Teşkilat, Görev, Yetki, Sorumluluk ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik” ile bu görevlere ilişkin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.

Anılan Yönetmelik’in “Görevleri” başlıklı 5’inci maddesinde; *“faaliyetlerinin mevzuata, belediye politikalarına ve ticari yaşamın gereklerine uygun olup olmadığını izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını raporlamak, belediye şirket, işletme ve diğer organizasyonların her türlü faaliyetlerinin halka hizmet, kaynakların optimum kullanımı, gerçek ihtiyaçlara yönelik, etkin, verimli, ekonomik, hızlı, kaliteli ve kolay ulaşılabilir olması için tespit ve öneriler yapmak, şirket, işletme ve diğer organizasyonların her türlü iş ve işlemlerinin hesap verebilirlik, şeffaflık ve açıklık (ticari kısıtlar gözetilerek) yönlerinden izlemek.”* görevlerinin İşletme Müdürlüğüne verildiği anlaşılmaktadır.

İzleme ve değerlendirme süreci, kurumsal öğrenmeyi ve buna bağlı olarak faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlamaya hizmet eden önemli yönetim araçlarından biridir.

İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda elde edilen bilgiler kullanılarak planlamalar yapılarak, gerçekçi amaç ve hedefler belirlenebilir. Bu nedenle izleme ve değerlendirme başarılı bir yönetimin vazgeçilmez unsurudur ve hesap verme sorumluluğunun yerine getirilmesinde de önemli bir güvence sağlamaktadır. İşletmelerin amaç ve hedeflerine ne derece ulaştığı, ne düzeyde ilerleme ya da gerileme yaşandığını takip etmek amacıyla sürekli ve sistematik veri üretilebilmesi için izleme ve değerlendirme görevlerinin ihmal edilmemesi gereklidir.

Yapılan incelemede, her ne kadar İşletme Müdürlüğüne bu görev verilmiş olsa da, bu görevin nasıl yerine getirileceğine ilişkin kurumsal usul ve esaslar belirlenmemiştir. Bu nedenle görev alanındaki belirsizlik ve kontrol eksikliği nedeniyle bu alanda bir çalışma yapılmamış olduğu anlaşılmaktadır. Belediyenin otopark, yüzme havuzu, spor kompleksi, balo ve kokteyl salonu, otomat ve büfe gibi muhtelif bütçe içi işletmeleri ile Çankaya BEL-PET Akaryakıt ve Tur. Ltd. Şti, Çankaya İmar Anonim Şirketi, Çankaya Belde Anonim Şirketi ve Çankaya Personel Anonim Şirketi olmak üzere dört şirketi bulunmaktadır. Bu işletmelerin her biri faal olarak çalışmakta, birbirinden çok farklı hizmetler sunmaktadır. Bu işletmelerin sunduğu hizmetlerin sürekli iyileşerek bir gelişme süreci yaşayabilmesi için mali ve mali olmayan tüm iş ve işlemlerin dönemsel izleme ve değerlendirmeye tabi tutulması, üst yönetimin kaliteli kararlar almasını sağlayacak veri ve raporların üretilmesi sağlanmalıdır. Ancak işletme müdürlüğü tarafından bu işletmelerin yürüttüğü faaliyetlere ilişkin izleme, değerlendirme ve raporlamaya ilişkin Çankaya BEL-PET Akaryakıt ve Tur. Ltd. Şti hariç diğer üç şirkette herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulgu doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, gerek bütçe içi işletmelerin gerekse şirketlerin iyi yönetimini ve hesap verebilirliğini sağlamak için İşletme Müdürlüğünün görevlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

BULGU 23: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketlerine Hakedişlerin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesi kapsamında Belediye Şirketlerinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak Şirketlere ödenmesi gereken hakedişlerin, çoğu zaman SGK primi ve vergi tutarı kadar eksik ödendiği, eksik ödemedi kaynaklı olarak Şirketler tarafından SGK primi ve vergi tutarlarının ilgili kurumlara zamanında ödenemeyerek biriktiği, sonrasında biriken bu borçların yapılandırılarak, gecikme zammı ve faiz yüküne katlanıldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesi ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun

22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin kendi Şirketlerinden temin ettiği personele yönelik yaptığı ödemelerin net ücret, bireysel emeklilik kesintisi ve icra kesintisi toplamından oluştuğu, hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primleri ve vergi tutarlarının ise zamanında ödenmediği görülmüştür. Söz konusu ödeme usulü nedeniyle Şirketler bu personellerin SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergisini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme cezaları nihayetinde Belediye tarafından ödenmekte ve bu nedenle bütçeye fazladan külfet getirmektedir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulgu doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketlere ödenmesi gereken personel hizmeti bedellerinin sadece net ücret üzerinden değil, ek mali külfetlere katlanmadan ve kaynakların etkili, ekonomik kullanımı için ilgili kamu idarelerine ödenmesi gereken ve hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primi ve çeşitli vergi tutarlarının da dâhil edilerek ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 24: İmar Programlarının Hazırlanmaması

Belediyenin imar planına uygun olarak imar programının hazırlanmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "İmar Programları, Kamulaştırma ve Kısıtlılık Hali" başlıklı 10'uncu maddesine istinaden belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlamalıdır. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilmelidir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerlerin bu program süresi içinde ilgili kamu kuruluşlarınca kamulaştırılması için gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulmalıdır.

İmar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç ay içinde bu planı tatbik

etmek üzere 5 yıllık imar programlarının hazırlanması gerektiğinin Kanun ile kurala bağlandığı bu hükümlerle kanun koyucunun taşınmaz sahiplerinin haklarının sürüncemede bırakılan imar planlarıyla zarara uğramasının önüne geçmeyi ve özel mülk statüsünden çıkması planlanan ve bu niteliği itibarıyla tasarrufu kısıtlanan taşınmazlar için haksız mali yükümlülüklerle engel olmayı amaçladığı, bu nedenle imar planına alınan yerler için, plan tarihinden itibaren en geç üç ay içinde imar programının hazırlanması gerektiğini öngördüğü anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin şehrin değişik kısımları için hazırlanmış imar planları gereği kamulaştırmalara ait ödemelerin, imar ve fen uygulamalarından doğan kamulaştırmasız el atmaların ve bunlara ilişkin ödemelerin sürdüğü görülmüştür. Bu imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde planlara uygun olarak imar planlarını uygulamak üzere hazırlanması gereken 5 yıllık imar programlarının geçmişten bu yana hazırlanmadığı, bu sebeple imar planlarının uygulamasında kamulaştırmaların ve kamulaştırmasız el atmaların düzensiz bir şekilde yapılmasına ve çok sayıda kamulaştırmasız el atma uygulamasına sebep olduğu görülmüştür. Halihazırda İdarenin muhatap olduğu 400'ü aşkın kamulaştırmasız el atma davası sözkonusudur ve bu programsız çalışmanın bir sonucu olarak, faiz, yargılama ve avukatlık giderleri gibi ek ödemelerde bulunulması gereği ortaya çıkmaktadır.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin kamu idaresi cevabında, 2023 ve 2024 yıllarında revizyon ya da ilave imar planı bulunmadığı ve bu minvalde 1/1000 ölçekli revizyon veya ilave uygulama imar planı hazırlandığında 5 yıllık İmar programının hazırlanacağı belirtilmiş ise de, İdarenin yürürlükteki imar planları çerçevesinde imar ve fen uygulamaları ile kamulaştırma ve kamuştırmasız el atma uygulamalarının devam etmesi ve bunlara yönelik dava süreçleri, imar planlarının yıllık periyotlarla da olsa güncellenerek uygulanabileceği imar programları olması gerektiğinin göstergesidir. İdarenin yeni bir imar planı yapılmasını beklemeksizin yürürlükteki imar planlarının henüz tamamlanmamış uygulama gerekliliklerini gösteren ve plan değişiklikleri gereğince sürekli güncellenen bir program ortaya koyması gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, Kanun'un açık hükmü gereği belediyelerin imar programını yapıp yapmamak konusunda tercihinin bulunmadığı hususu göz önüne alınarak bu programların süresi içerisinde hazırlanması ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sözkonusu imar planlarından doğan yükümlülüklerine ilişkin bildirimlerin zamanında yapılması, yukarıda belirtilen olumsuzlukların giderilmesi açısından önemlidir.

BULGU 25: Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması

Belediye ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (TÜM BEL-SEN) arasında akdedilen ve 15.04.2024 tarihinden itibaren geçerli olan “Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası İle Ankara İli Çankaya Belediye Başkanlığı Arasında Yapılan Toplu İş Sözleşmesi”nde mevzuatında yer almayan ve sözleşmenin konusu olmayan çeşitli konularda düzenlemeler yapıldığı tespit edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek 15’inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun’da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun 32’nci maddesinde; 375 sayılı KHK’nın Ek 15’inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Aynı maddede ayrıca mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun’un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024-2025 yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme’nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün “Sosyal denge tazminatı” başlıklı 1’inci maddesinin birinci fıkrasında; sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120’si olarak belirlenmiş, Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilmektedir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı olsa dahi, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata açıkça aykırı olmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; mevzuatında yer almayan ve sözleşmenin konusu olmayan çeşitli konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Örneğin;

Sözleşmenin 11'inci maddesinde; belediye tüzel kişiliğince çalıştırılan yerlerden/tesislerden çalışanların ve bunların eş ve çocuklarının indirimli yararlanacağı, çalışanların talebi halinde hastalanma, cenaze, düğün, taşınma gibi ihtiyaçlarında Kurumun araçlarından ücretsiz yararlandırılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi maddesi incelendiğinde, ilgili hükümlerin sosyal denge tazminatı ödenmesiyle ilgili olmadığı görülmektedir. Sosyal denge sözleşmesi yeni bir sendikal hakkın kullanımını içermediği ve hukuk sistemimizde toplu iş sözleşmesi ya da toplu sözleşme statüsünde olmadığı için, dönemler itibarıyla akdedilen toplu sözleşmeler ile çizilen sınırın dışında bir düzenlemenin sözleşmede yer alması hukuki açıdan mümkün değildir. Bu nedenle, sadece sosyal denge tazminatının düzenlenme metni olması gereken sosyal denge sözleşmesinde, sosyal yardımların veya çeşitli faaliyetlerin de düzenlenmesi; mali yükümlülük içerip içermediğine bakılmaksızın Anayasa, personel kanunları ve toplu sözleşmelere aykırıdır.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, bulgu doğrultusundaki hususlara dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye ile yetkili sendika arasında imzalanacak sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatı sözleşmelerine sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 26: Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması

İdarenin ilgili mevzuat hükümlerince tutmakla yükümlü bulunduğu duran varlıklar amortisman defterini tutmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in 491'inci maddesinde ise; idarelerce tutulacak defterler arasında duran varlıklar amortisman defterinin olduğu ve bu deftere nasıl kayıt yapılacağı ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Bununla beraber 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarını düzenleyen Muhasebat Genel Müdürlüğünün 47 Sıra no.lu Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde; amortisman ve tükenme payı süresinin, duran varlıkların aktifte girdiği yıldan başlayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Tebliğ'in 9'uncu maddesinde; amortisman tabi her bir varlığın duran varlıklar amortisman defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin 2024 yılı hesap döneminde duran varlıklar amortisman defterinin bulunmadığı görülmüştür. Bu defterin bulunmaması, Çankaya Belediyesi gibi duran varlık sayısının fazla olduğu idarelerde, bu varlıklara ayrılacak amortisman miktarlarının takibinde güçlük yaşatacağı gibi hatalı hesaplanmasına da sebebiyet verebilmektedir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre duran varlıklar amortisman defterinin tutulmasının zorunluğu olmadığı ifade edilmiş, aynı zamanda duran varlıklar amortisman defterine ilişkin yazılım çalışmalarına da devam edildiği belirtilmiştir. Anılan Yönetmelik uyarınca duran varlıklar amortisman defteri idarelerce tutulacak defterler arasında sayılmıştır.

Sonuç olarak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın ve ilgili maddi duran varlık hesaplarının tam ve güvenilir bilgi vermesi açısından duran varlıklar amortisman defterinin tutulması gerekmektedir.

BULGU 27: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilinde eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun’un 22’inci maddesinin birinci fıkrasında “Geçiş hakkının kapsamı” belirlenmiş, 25’inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir.

Yönetmelik’in “Geçiş Hakkı Ücretleri” başlıklı 9’uncu maddesinde ise; geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilecek geçiş hakkı ücretinin Yönetmelik’e ekli Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamayacağı, tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Yurt içi Üretici Fiyatları Endeksi (Yi-ÜFE) oranında artırılarak tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil

edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kurum tarafından geçiş hakkı bedeline yönelik tarifenin belirlenmediği, bir şirketten 10 yıllık geçiş hakkı bedelinin tahsil edildiği, diğer telekomünikasyon şirketlerine ilişkin herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi yapılmadığı tespit edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından yalnızca bir şirketten tahsili gerçekleştirilen geçiş hakkı bedeline ilişkin Kamu İdaresi cevabında, geçiş hakkı ücretlerinin ilgili kurumlardan tahsil edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması, bu gelirden mahrum kalınmasına yol açtığından söz konusu gelire yönelik gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 28: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması

Vergi sorumlusu niteliğinde olan elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca tahsil edilerek Belediyeye ödenen aylık Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi (EHTV) Beyannamelerinin doğruluğu ve tamlığına yönelik kontrollerin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çeşitli Vergiler" başlıklı Beşinci Bölümünde yer alan ve anılan Kanun'un 34 ila 39'uncu maddelerinde düzenlenen EHTV'nin konusu, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik tüketimi olup, mükellefi elektrik ve havagazını tüketenler; verginin tahsilinden ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olanlar 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'na göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun;

"Belediyenin gelirleri" başlıklı 59'uncu maddesinin birinci fıkrasında kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları gelirler arasında sayılmış,

"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak görevi belediyeye verilmiştir.

2464 sayılı Kanun'un "Vergi Usul Kanununun uygulanması" başlıklı 102'nci

maddesinde ise 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebecinin, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu; VUK'da mahallin en büyük malmemuruna verilmiş görev ve yetkilerin, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği üzere, mükelleflerin ve sorumluların beyanlarının doğruluğunun kontrol edilmesine yönelik müesseseler VUK'un 127 ila 152'nci maddeleri arasında düzenlenmiştir. Yoklama, vergi incelemesi, arama ve bilgi toplama şeklinde ifade edilen söz konusu dört müessese, gerek beyan edilenin doğruluğu ve tamlığını gerekse vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği andan beyannamenin verildiği tarihe kadar geçen süreçteki tüm işlem ve mükellefiyetlerin yerine getirilmesini sağlayarak tespit etmek amacındadır. Vergi denetimine yönelik mekanizmalar anılan VUK hükümlerinden görüleceği üzere vergi incelemesinden ibaret değildir.

Yapılan incelemede;

- Belediye sınırları içerisinde 4628 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan elektrik tedarik şirketlerinden 20 adet Şirket tarafından bazı aylarda beyanname verilmediği, diğer bir deyişle bazı şirketlerce verilen beyannamelerin düzenlilik arz etmediği,

- Belediye tarafından Şirketlerce verilen EHTV Beyannamelerinin doğruluğuna ve tamlığına yönelik olarak herhangi bir kontrol çalışması yapılmadığı,

tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca Belediyeye ödenen EHTV'nin doğru ve tam olarak tahakkuk ve tahsiline yönelik gerekli kontrollerin Mali Hizmetler Müdürlüğünce başlatılmış olduğu, denetimlerin aylık bazda düzenli şekilde gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca Belediyeye ödenen EHTV'nin doğru ve tam olarak tahakkuk ve tahsiline yönelik tüm veri toplama araçlarının kullanılması önem arz etmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Belediyenin Bütçe İçi İşletmeleri ve Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketlerine Hakedişlerin Vergi ve Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Sokak Hayvanlarının Verdiği Zararların Önlenememesi ve Bu Zararlar Nedeniyle Açılan Davaların Belediyeye Mali Külfet Oluşturması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Ayrıca konuya ilişkin mevzuat değişikliği yapıldığından söz konusu husus mevzuatla uyumlu bir şekilde Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Mevzuata Aykırı Olarak Tahsis Edilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Ankara Büyükşehir Belediyesinden Aktarılacak Payların Takibinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
İmar Programlarının Hazırlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından yalnızca bir şirketten geçiş hakkı bedeli tahsil edildiği, diğer şirketlerle ilgili herhangi bir işlem yapılmadığından bulgunun gereği tam olarak yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.

Ecrimisilin Bir Taşınmaz Yönetim Biçimi Haline Gelmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
İmar Kanunu'nda Yer Alan Bina Yüksekliklerinin Serbest Olarak Belirlenemeyeceği Kuralına Uyulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Belediyenin Mali Tablolarının İnternet Sitesinde Yayımlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Belediyeye Ait Kamu Konutlarının Kullanımı ve Tahsisinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesine Sözleşme Konusu Dışında Hüküm Konulması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Taşınmaz Kayıtlarına İlişkin Tutulması Gerekli Formların Eksik Olması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Düzenlenmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Diğer Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.
Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeliyle Takip Edilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından bulgunun gereği yerine getirilmemiştir. Bu nedenle söz konusu husus Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde Raporda yeniden bulgu konusu edilmiştir.